

ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ:

“СУВ ТОШҚИНИ БИЗ УЧУН АЧЧИҚ САБОҚ БЎЛДИ”

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 5 май куни ўтказилган видеоселектор йиғилиши аввалида коронавирус инфекциясига қарши кураш доирасида мамлакатимизда амалга оширилаётган ишларга ҳамда Бухоро ва Сирдарё вилоятларида юз берган фавқуллодда ҳодисаларга яна бир бор алоҳида тўхталиб ўтди. Давлатимиз раҳбари, жумладан, шундай деди:

— Бутун инсоният коронавирус билан бирга, иқтисодий инқирозга ҳам қарши курашаётганини ҳаммамиз кўриб, кузатиб турибмиз.

Жаҳонда мураккаб вазиятдан чиқиш учун карантин чораларини аста-секин юмшатаётган давлатлар сони кўпайиб бормоқда.

Яратганга шукр, бугун Ўзбекистонда эпидемиологик вазият тобора барқарорлашиб борапти. Кундан-кунга касалликка чалинганларга нисбатан соғайган беморлар сони кўпаймоқда. Карантинга янги олинганларга нисбатан анча кўп одам ундан чиқарилмоқда. Натижада бугунги кунда коронавирус юқтирган беморларнинг 66 фоиздан ортиги тўла соғайди.

Карантиндаги аҳолининг 83 фоизи ўз уйига қайтди. Яъни, ижобий динамика кучайиб бормоқда. Шифохоналарда қолётган беморларни даволаш, саломатлигини тиклаб, оиласи бағрига қайтариш учун барча зарур чоралар кўрилмоқда.

Бу ишлар осонликча бўлаётгани йўқ. Ҳозирга қадар бунга Инқирозга қарши курашиш жамғармасидан 2 триллион 250 миллиард сўм сарфладик ва 500 миллион доллар халқаро молия институтиларидан жалб қилдик.

Бугунги кунда бутун дунёда ҳеч ким пандемия яна қанча давом этишини билмаётди. Шу сабабли, қанчалик қийин бўлмасин, халқимиз билан бирга пандемия шароитида, барча талабларга амал қилган ҳолда, ишлаш ва яшашга ўрганишимиз керак.

Эпидемиологик вазият ижобий томонга ўзгарганидан фойдаланиб, биз иқтисодиётимизда карантин режимини аста-секин юмшатмасак бўлмайди. Чунки бу тартиб иқтисодиётимиз ривожига ва аҳолимиз ҳаётига жуда катта салбий таъсир қилмоқда.

Бу борада халқимизга, айниқса, фермер ва тадбиркорларга қулайлик яратиш учун карантин талабларини юмшатиш бўйича дастлабки қадамларни қўйдик. Ҳурматли дўстлар!

Бу йил инсоният учун, шу жумладан, биз учун жуда оғир келди. Кейинги бир ҳафтаннинг ўзида халқимиз кетма-кет қутилмаган синовларга дуч келди. 27 апрель кечаси Бухоро вилоятида, айниқса, Олот ва Қорақўл туманларида юз берган оғир табиий офатдан яхши хабардорсизлар.

Бу офат вилоят бўйича 38 мингдан зиёд аҳоли хонадонлари, 847 та ижтимоий соҳа объектлари, экин майдонларига зарар етказди. Қишлоқ хўжалиги, ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш ва инфратузилма соҳаларига ҳам жиддий талафот етди.

Биз табиий офат оқибатларини бартараф қилиш бўйича барча зарур чораларни кўряпмиз. Ҳукумат комиссияси туну кун ишламоқда. Бугунгача 70 фойз ижтимоий объектлар, 20 фойз аҳоли хонадонларининг томи ёпилиди. Шунингдек, 5 минг километр электр тармоқлари, 1 минг 100 та трансформатор таъмирланиб, 286 минг аҳолининг электр таъминоти тикланди. Яқка тартибдаги уй-жойлар ҳам таъмирланмоқда.

Афсуски, бошимизга келган синовлар шу билан тугагани йўқ.

Хабарингиз бор, Сирдарё вилоятидаги Сардоба сув омборида содир бўлган фавқуллодда вазият туфайли Сардоба, Оқолтин, Мирзаобод туманларидаги 24 та маҳалладан 90 мингга яқин фуқаро зудлик билан хавфсиз ҳудудга эвакуация қилинди. Уларнинг барчасига биринчи даражали зарур шароитлар яратилиб, озиқ-овқат, кийим-кечак ва бошқа маҳсулотлар етказилмоқда. Сув тошиши оқибатларини бартараф этиш ва сабабларини ўрганиш бўйича Ҳукумат комиссияси ишламоқда.

Зарар етган уй-жойларни тиклаш ва таъмирлаш, одамларни ўзининг тикланган уйига қайтариш ва рўзгорига ёрдам бериш, инфратузилмани тиклаш, аҳоли саломатлигини ҳимоя қилиш бўйича барча масалалар ҳал қилинмагунча Сирдарёга бириктирилган ҳар бир раҳбар кучайтирилган сафарбарлик режимида ишлайди.

Бу ҳудудлардаги одамларнинг ҳаётини нафақат олдинги ҳолатига қайтариш, балки уни янада яхшилаш керак. Уларга янги уй-жойлар, ижтимоий объектлар барпо этиб, янги иш ўринлари яратиб беришимиз шарт, деб ҳисоблайман.

Бугунги кунда қатор маҳаллаларда кенг қамровли тозалаш-тиклаш ишлари амалга ошириляпти, натижада 53 мингдан зиёд аҳоли ўз уйларида қайтиши ёки яқин қариндошлари уйига қўчиб ўтиши таъминланди.

Такрор айтаман, давлатимиз, жамиятимиз ҳеч кимни бундай қутилмаган фавқуллодда қаршиида ёлғиз ва эътиборсиз қолдирмайди.

Одамларимиз ҳаётини сақлаб қолиш ва эвакуация қилишда Фавқуллодда вазиятлар, Ички ишлар ва Мудофаа вазирликлари, Миллий гвардия хизматчилари муҳим роль ўйнади. Бугунги кунда улар авария ва тиклаш ишларига кенг жалб этилган.

Афсуски, ҳозиргача 4 нафар фуқаро-мизнинг табиий офат оқибатида ҳалок бўлгани, 1 нафари бедарак йўқолгани аниқланди. Жумладан, аҳолини хабардор қилиш ва қутқарув ишларини олиб бориш жараёнида Миллий гвардиянинг 2 нафар ходимини кучли сув оқими олиб кетган. Улар ўз жонини фидо қилиб, юзлаб, минглаб инсонлар ҳаётини сақлаб қолишди.

Ҳалок бўлганларнинг яқинлари ва оила аъзоларига ўзининг чуқур ҳамдардлигини билдираман. Йиғитларимизнинг жасорати барча касбдошлари ва ёшлар учун Ватанга, халқимизга содиқлик ва фидокорона хизмат қилишнинг намунаси бўлиб қолади.

Албатта, Бухоро ва Сирдарёдаги офатлар Яратганининг бизга юборган синовиди. Бунга сабр қилишимиз, қаттиқ меҳнат билан, биргаликда ёруғ юз билан ўтишимиз керак.

Ушбу қийинчиликларга қарамай, халқимиз бу синовлар олдидан ўзини йўқотиб қўймаганини алоҳида таъкидламоқчиман. Мана, “ойнаи жаҳон” орқали кўряписизлар, халқимиз янада бирлашиб, ўзининг меҳр-оқибати, бағрикенглиги, буюқ саховатини ҳар кун, ҳар дақиқада намоян этмоқда. Бунга Сардоба, Оқолтин, Мирзаобод туманларидан кўчирилган фуқароларнинг 81 фоизини Сирдарё, Жиззах ва Тошкент вилоятлари аҳолиси ихтиёрли равишда

ўз хонадонларига жойлаштиргани ҳам аққол кўрсатиб турибди.

Бошқа вилоятлар, вазирлик, компания ва уюмлар, аҳолимиз томонидан қисқа вақтда Бухоро ва Сирдарёга ёрдам бериш учун катта миқдордаги ҳомиёлик маблағлари ўтказилди, қурилиш материаллари, озиқ-овқат, кийим-кечак, дори-дармон ва рўзгор буюмлари юборилди.

Фурсатдан фойдаланиб, жабр кўрганларга ёрдам кўрсатаётган бағрикенг, саховатпеша ва ҳамдард халқимизга яна бир бор ўзимнинг самимий миннатдорчилигимни изҳор этаман.

Халқимиз бир нарсадан кўнгли тўқ бўлиши керак, ҳеч қандай ортиқча гап-сўзларга ва миш-мишларга ўрин бўлмаслиги лозим. Менинг топширигимга қўра, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан сув тошқини билан боғлиқ воқеа юзасидан объектив, ҳолис ва кенг қамровли тергов ҳаракатлари бошланган. Халқимизни ишонтириб айтаман, тергов якунлари бўйича барча айбдорлар, ким бўлиши ва эгаллаб турган лавозимидан қатъи назар, қонун олдидан жавоб беради.

Бу сув тошқини биз учун аччиқ сабоқ бўлди. Шу сабабли сув омбори масаласида биз халқаро экспертларни жалб этган ҳолда тўғоннинг барча дамбаларини чуқур экспертизадан ўтказамиз. Фақат шундан кейингина яқиний хулоса қиламиз.

Шунингдек, менинг топширигимга биноан ҳозирги кунда тегишли давлат органлари томонидан кучли ёгингарчилик сабабли эрозия юзага келиши мумкин бўлган барча гидроиншоотлар, тўғонлар ва ГЭСларда текширув ишлари олиб борилаётган.

Афсуски, Сардобадаги офат натижасида биз билан чегарадош бўлган ён

қўшнимиз — Қозоғистон Республикаси Туркистон вилояти Мақтарал туманининг айрим аҳоли пунктларини ҳам сув босди. Биз Қозоғистон Президенти, ҳурматли Қасим-Жомарт Тоқаев билан телефон орқали бу масалани ўзаро тушуниш ва очиклик руҳида атрофича муҳокама қилиб олдик. Кўни кеча Туркистон вилояти ҳокими Умирзқоқ Шукеев бошчилигидаги делегация воқеа жойида бўлиб, вазиятни ҳар томонлама чуқур ўрганди.

Биз қардош қозоқ халқи билан азал-азалдан бир дарёдан сув ичиб, ўзаро қуд-анда бўлиб, эт билан тирноқдек яқин бўлиб яшаганмиз. Қувончли кунларда ҳам, синовли дамларда ҳам хаммаша бир-биримизга елкадош бўлиб, қўллаб-қувватлаб келганмиз.

Ушбу қутилмаган техноген офат нафақат аҳолимизга, балки қўшни қозоқ биродарларимизга ҳам ортиқча ташвиш ва зиён етказганидан жудаям хижолатдамиз. Уларнинг аҳоли яшаш жойлари ва экин майдонлари зарар кўрганидан, албатта, биз жуда афсусдамиз.

Ҳукуматимиз, тегишли вазирлик ва идоралар, маҳаллий ҳокимликлар, бошқа мутасадди ва мутахассислар қозоғистонлик ҳамкасблари билан биргаликда табиий офат оқибатларини бартараф этиш бўйича, албатта, яқиндан ҳамкорлик қилади.

Биз қозоғистонлик биродарларимизга табиий офат оқибатларини бартараф этишда керакли ёрдам беришга ҳам тайёр эканимизни билдирдик.

Ишончим комил, биз бошимизга тушган бу оғирликларни ҳам халқимиз билан биргаликда, ўзаро ҳамжихатликда бир тану бир жон бўлиб, албатта, енгиб ўтамыз.

ЎЗА

КАРАНТИН ШАРОИТИНИ ЕНГИЛЛАШТИРИШНИНГ НАВБАТДАГИ БОСҚИЧИ БЕЛГИЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 5 май куни карантин шароитини янада енгиллаштириш ва иқтисодий фаолиятни қайта тиклаш чора-тадбирлари юзасидан видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Мамлакатимизда эпидемиологик вазият ижобий томонга ўзгараётгани боис, 22 апрелдан карантин шароити босқичма-босқич юмшатила бошлаган эди. Бу ишларни изчил давом эттириш мақсадида жойлардаги вазият ўрганилди. Ҳар бир тармоқ ва ҳокимликлардан асосланган таклифлар олинди.

Йиғилишда ушбу таклиф ва тахлиллар асосида бундан буён амалга ошириладиган ишлар муҳокама қилинди.

Ҳозирда фаолияти тикланган саноат, қишлоқ хўжалиги ва қурилиш соҳаларига қўшимча равишда хизмат кўрсатиш субъектлари ҳам босқичма-босқич ишга туширилиши белгиланди.

Жумладан, эпидемиологик вазият яхши бўлган ҳудудларда, санитария талабларини белгиланган ҳолда, ноозиқ-овқат дўконлари, тиббий диагностика, такси хизмати, таъмирлаш, тикувчилик, маиший техника ва пойабзал тузатиш, сартарошхоналар фаолиятига руҳсат бериш кераклиги қайд этилди. Шунингдек, стикерлар бекор қилиниб, шахсий автомобиллардан фойдаланиш мумкин бўлади.

Лекин коронавирус тўла бартараф бўлмагани сабабли, одамлар кўп тўпла-надиган объектлар, жумладан, театр, концерт ва спорт заллари, тўйхоналар, жамоат транспорти бўйича чекловлар маълум муддатга сақланиб қолади.

Республика комиссиясига хизмат кўрсатиш турларини қайси ҳудудларда ва қандай шартлар асосида йўлга қўйишни белгиллаш топширилди.

— Эпидемиологик вазият яхшиланиши сари чекловларни бекор қилишни давом эттирамиз. Аксинча, вазият ёмонлашса, карантин чораларини қайта тиклаймиз, — деди Шавкат Мирзиёев.

Корхоналар барқарор ишлаб кетиши учун уларни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шу мақсадда давлатимиз раҳбарининг “Тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатини қўллаб-қувватлашга доир кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони қабул қилинди.

Давоми 2-бетда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ТИКУВ-ТРИКОТАЖ САНОАТИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШГА ДОИР КЕЧИКТИРИБ БЎЛМАЙДИГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Коронавирус пандемияси билан боғлиқ жаҳон иқтисодий инқирозининг тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатини ривожлантиришдаги салбий таъсирини юмшатиш мақсадида:

1. Белгилансинки: маҳаллий ишлаб чиқарилган базавий сифатдаги **пахта толасининг бошлангич нархи** Нью-Йорк товар биржасининг энг яқин етказиб бериш ойи учун фьючерс коти-ровкаси қийматидан келиб чиққан ҳолда сотувчи томонидан белгиланади;

маҳаллий тўқимачилик корхона-ларига биржа савдоларида 2020 йил

1 апрелга қадар миллий валютада сотилган **пахта толаси учун якуний ҳисоб-китобларни амалга ошириш муддати 90 кундан 150 кунгача узайтирилади.**

2. Иловага мувофиқ импорт қилинадиган хомашё ва материаллар 2022 йил 1 январга қадар божхона божли тўлашдан озод қилинсин.

3. Белгилансинки, 2020 йил 1 майдан 31 декабрга қадар **қўшилган қиймат солиғини қайтаришнинг соддалаштирилган тартиби амал қилади**, унга биноан калава ва толадан ташқари, экспорт қилинадиган тўқимачилик ва

тикув-трикотаж товарлари (хизматлари) учун фойдаланилган, ҳақиқатда олинган товарлар (хизматлар) бўйича тўланиши лозим бўлган (тўланган) қўшилган қиймат солиғи тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати корхонасининг Ўзбекистон Республикаси тижорат банкларидаги ҳисоб рақамига келиб тушган валюта тушуми суммасидан қатъи назар, ҳисобга олинади ҳамда экспорт қилувчининг ўрнатилган тартибда бериладиган аризасига асосан қайтарилиши шарт.

Давоми 3-бетда

ЎЗБЕКИСТОН ВА ТОЖИКИСТОН ПРЕЗИДЕНТЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 5 май куни Тожикистон Республикаси Президенти Эмомали Раҳмон билан телефон орқали мулоқот қилди.

Давлат раҳбарлари икки томонлама яхши қўшничилик ва стратегик шериклик муносабатларини янада мустаҳкамлашнинг долзарб масалаларини кўриб чиқиб, амалий ҳамкорлиқни кенгайтириш истиқболларини муҳокама қилдилар.

Эпидемиологик вазият ривожини назорат қилиш ва коронавирус инфекцияси тарқалишига қарши кураш бўйича самарали чора-тадбирларни амалга оширишга алоҳида эътибор қаратилди.

Икки мамлакат ҳукуматларига ушбу хавфли касалликка қарши курашишда ўзаро мувофиқлаштирувни кучайтириш ва яқиндан ҳамкорлиқни давом

эттириш бўйича топшириқлар берилди. Пандемиянинг аввало, Ўзбекистон — Тожикистон савдо-иқтисодий алоқалари учун салбий оқибатларга олиб келишига йўл қўймаслик мақсадида олдиндан чора қўриш ва юзага келаётган бичма масалаларни тезкор ҳал қилиш зарурлиги қайд этилди.

Ўзаро савдода юқори ўсиш суръатларини ушлаб қолиш, транспорт катновларини таъминлаш, саноат, энергетика, қишлоқ хўжалиги, молия ва бошқа соҳаларда устувор лойиҳаларни амалга ошириш бўйича ҳаракатлар тартибини биргаликда ишлаб

чиқиш мақсадида тегишли вазирлик ва идоралар ўртасида мунтазам видеоан-жуманлар ўтказиб туриш муҳим экани таъкидланди.

Шунингдек, Сардоба сув омборидаги фавқуллодда ҳодиса оқибатларини бартараф этиш билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди.

Телефон мулоқоти чоғида Ўзбекистон ва Тожикистон Президентлари халқаро аҳамиятга молик қатор долзарб масалалар юзасидан фикр алмашди.

Суҳбат ҳар доимгидек самимий, конструктив ва дўстона руҳда ўтди.

ЎЗА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ТРАНСПОРТ СОҲАСИДА КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ ТИЗИМИНИ ТУБДАН ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Республика транспорт соҳаси учун юқори малакали кадрларни тайёрлаш тизимини илғор хорижий тажриба ва халқаро стандартлар асосида тубдан такомиллаштириш, ўқув жараёнига ўқитишнинг инновацион шакл ва методлари ҳамда замонавий педагогик ва ахборот технологияларини кенг жорий этиш, шунингдек, тармоқ таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва илмий салоҳиятини янада ошириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда “Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамиятининг Тошкент темир йўл муҳандислари институти, Тошкент автомобиль йўллари лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институти ҳамда Тошкент давлат техника университетининг авиакосмик технологиялари факультети негизда **Тошкент давлат транспорт университети** (кейинги ўринларда — Университет) ташкил этиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

2. Белгилаб қўйилсинки, Университет: **транспорт соҳаси учун олий маълумотли мутахассислар ва илмий кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш бўйича таянч олий таълим муассасаси ҳисобланади;** илғор халқаро таълим стандартлари ҳамда ўқув дастурларига мувофиқ 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб **таълимнинг кредит-модуль тизимини** босқичма-босқич жорий этади;

Давоми 2-бетда

КАРАНТИН ШАРОИТИНИ ЕНГИЛЛАШТИРИШНИНГ НАВБАТДАГИ БОСҚИЧИ БЕЛГИЛАНДИ

Бошланиши 1-бетда

Унга қўра:

- тўқимачилик корхоналари ва кластерларини янада қўллаб-қувватлаш, махсулот рақобатдошлигини ошириш мақсадида ҳомаше нархини 10 фоизгача пасайтириш имкониятини берувчи халқаро биржа нархларига ўтилади;
- 1 апрелга қадар ички бозорда сотилган пахта толаси учун якуний тўлов муддати 90 кундан 150 кунгача узайтирилди;
- тўқимачилик корхоналари экспорт қилган махсулот республикадан чиқиш кетиши билан қўшилган қиймат солиғи тўлиқ қайтарилади;
- соҳа учун муҳим бўлган 64 турдаги ҳомаше ва материаллар божхона божидан озод қилинди.

замонавий йирик тўқимачилик ва тикув кластерларини барпо этиш кўзда тутилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Экспорт фаолиятини янада қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ҳам қабул қилинди.

Унга мувофиқ, ташқи харажатлари учун субсидия бериладиган махсулот турлари ҳозирги 52 тадан 86 тагача қўлайтирилди. Бу рўйхатга 32 турдаги сабзавот ва полиз махсулотлари ҳамда ҳўл, музлатилган ва консерваланган мева-мевалар қўшилди.

Ушбу транспорт харажати субсидиялаш механизмидан 2 мингдан зиёд экспортёр корхоналар фойдаланиши имконияти яратилмоқда ва бунга бюджетдан 360 миллиард сўм йўналтирилди.

— Бундай чоралардан мақсад — корхоналар фаолиятини тез тиклаш, экспорт ҳажмини барқарор ошириш, янги иш ўринларини ташкил қилиш учун

катта имконият яратиш. Шу сабабли барча даражадаги раҳбарлар доимий равишда ҳар бир туман ва маҳаллада янги-яна қандайдиган ташаббусларни жорий этиб, оддий халқ ёки қамбағалнинг ҳаётини яхшилаш, уларни банд қилиш ва даромаддини ошириш масалалари билан устувор даражада шуғулланиши керак, — деди давлатимиз раҳбари.

Йиғилишда карантин чоралари енгиллаштирилган ҳудудларни белгилаш масаласи ҳам кўриб чиқилди.

Соғлиқни сақлаш вазирлигига ҳокимликлар билан бирга ҳар бир туман ва шаҳарнинг карантин даражасини белгилаш, жойлардаги вазият ўзгаришига қараб, тезкорлик билан карантин даражаларини янгилаб бориш вазифаси қўйилди. 23 апрель куни тасдиқланган пандемия даврида вақтинчалик санитария қоидалари, меъёрлари ва гигиеник

нормаларга риоя этиш зарурлиги таъкидланди.

Карантиндан кейин иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлар барқарор фаолият юритиб кетиши учун шароит яратишни ҳозирдан бошлаш кераклиги кўрсатиб ўтилди.

Иқтисодий тараққиёт ва қамбағалликни қисқартириш вазирлигига тармоқ раҳбарлари, вилоят ҳокимлари ва банклар билан бирга 1 июнга қадар корхоналарга қўрсатиладиган ёрдам турлари ва миқдорини аниқлаб, ҳар бир корхона бўйича Инқироздан кейинги манзилли чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиш топширилди. Ушбу режада корхоналарга айланма маблағлар учун қўшимча кредитлар бериш, экспорт мажбуриятларини бажаришга қўмаклашиш, томорқа ва иссиқхоналар учун давлат томонидан бериладиган субсидиялар миқдорини оширишга устувор аҳамият берилди.

Видеоселектор йиғилишида солиқ тушумларини таъминлаш масаласига ҳам тўхталиб ўтилди. Жорий йилнинг январь-апрель ойларида бу борадаги прогноз 102,7 фоизга бажарилган. Бундан буён бюджетга тушумлар сезиларли равишда ортиб бориши кўриб чиқилди, мутасаддиларга тегишли топшириқлар берилди.

Озиқ-овқат хавфсизлигига ҳам яна бир бор эътибор қаратилиб, аҳолини асосий турдаги махсулотлар билан узлуксиз таъминлаш, нарх-наво барқарорлигини сақлаш чора-тадбирлари белгиланди.

Видеоселектор йиғилишида Қорақалпоғистон Республикаси ва Тошкент шаҳрида амалга оширилган ишлар кўриб чиқилди. Муҳокама қилинган масалалар юзасидан вазирлар ва ҳокимлар аябдор берди.

ЎЗА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ТРАНСПОРТ СОҲАСИДА КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ ТИЗИМИНИ ТУБДАН ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Бошланиши 1-бетда

Тошкент автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институти ҳамда Тошкент темир йўл муҳандислари институтининг барча ҳуқуқ ва мажбуриятлари ҳамда Тошкент давлат техника университетининг авиакосмик технологиялари факультетида оид ҳуқуқ ва мажбуриятлар бўйича ҳуқуқий ворис ҳисобланади;

Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлигига идоравий жиҳатдан бўйсунди.

Университет ҳамда Тошкент автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институти хузуридаги Белорусь давлат техника университети билан биргаликда ташкил этилган қўшма ўқув маркази — Белорусь факультети Тошкент шаҳар, Миробод тумани, Ақдодхонхон кўчаси, 1-йи манзили бўйича темир йўлларини лойиҳалаш ҳуқуқи асосида жойлаштирилсин.

3. Қўйидагилар Университетнинг асосий вазифалари ва фаолияти йўналишлари этиб белгилансин:

транспорт соҳаси эҳтиёжларидан келиб чиқиб, меҳнат бозоридagi рақобатбардош олий маълумотли мутахассислар ва илмий-педагогик кадрларни, шунингдек, оммавий касб мутахассисларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш;

транспорт соҳасини ривожлантиришнинг долзарб масалалари бўйича фундаментал, амалий ва инновацион изланиш ва тадқиқотлар олиб бориш, уларнинг натижаларини, шу жумладан, рақамли ва бошқа замонавий технологияларни кенг жорий этиш бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш;

қўшма таълим дастурлари ва илмий лойиҳаларни амалга ошириш, Университет профессор-ўқитувчиларининг малакасини ошириш ҳамда битирувчиларни чет элда магистратура ва докторантура дастурлари бўйича тақсил олишларини ташкил этиш мақсадида етакчи хорижий олий таълим ва илмий муассасалар билан ҳамкорликни ривожлантириш;

транспорт соҳаси учун кадрлар тайёрлашнинг узлуксиз тизимини яратиш, тизимдаги академик лицей ҳамда соҳанинг профессионал таълим муассасалари таълим дастурларининг узлуксизлиги ва узвийлигини таъминлаш;

ўқув жараёнида назарий тайёргарликнинг амалиёт билан узвий боғлиқлигини таъминлаш мақсадида транспорт соҳасидаги ташкилотлар билан биргаликда талабаларнинг амалиётларини тегишли соҳа ташкилотларида ташкил этиш, битирувчиларни иш билан таъминлаш бўйича мақсадли ҳамкорликни йўлга қўйиш.

4. Белгилансинки, Университетда ўқув жараёни 2020/2021 ўқув йилидан бошланади ҳамда талабаларни қабул қилиш соҳи ҳар йили тасдиқланган республика олий

таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрларидан келиб чиққан ҳолда аниқланади.

5. Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги икки ой муддатда Университетни стратегик ривожлантириш масалалари бўйича ректорнинг биринчи ўринбосари лавозимига малакали хорижий мутахассис тайинлашнинг таъминласин.

6. Қўйидагилар:

2020–2023 йилларда Тошкент давлат транспорт университетида кадрлар тайёрлаш тизимини ташкил этиш ҳамда илмий салоҳиятини ривожлантириш чора-тадбирлари дастури 1-иловага мувофиқ;

Тошкент давлат транспорт университетида оператив бошқарув ҳуқуқи асосида текин бериладиган ҳамда тегишли коммунал ва фойдаланиш харажатларини қоплаган ҳолда “ноль” ставкадаги ижара тўловы асосида бериладиган объектлар рўйхати 2 ва 3-иловаларга мувофиқ;

Тошкент темир йўл муҳандислари институтидан Тошкент давлат техника университетида қўйиладиган таълим йўналишлари рўйхати 4-иловага мувофиқ;

Тошкент давлат транспорт университетидаги Василийк кенгаши таркиби 5-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

7. Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Меҳроми кўчаси, 12-уйда жойлашган Ёшлар марказининг биноси (соҳиб Тошкент темир йўл муҳандислари институти қоидада 2-сон академик лицей) Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигига оператив бошқарув ҳуқуқи асосида текин берилсин.

8. Университет Василийк кенгашининг асосий вазифалари этиб қўйиладиган белгилансин:

Университетнинг моддий-техника базасини ривожлантириш ва самарали фаолиятини таъминлаш учун молиявий ёрдам ташкил этиш, бюджетдан ташқари маблағларни жалб этиш;

битирувчиларнинг касбий тайёргарлигини ошириш ва иш билан таъминлаш бўйича кадрлар буюртмачилари билан самарали ҳамкорликни йўлга қўйиш;

таълим ва илм соҳасида халқаро ҳамкорликни ривожлантириш ва амалга оширишда қўмаклашиш;

олий таълимни ривожлантиришга қаратилган янги шакл ва дастурларни қўллаб-қувватлаш ва илмий-тадқиқот ишлари натижаларини амалиётга жорий этишнинг ривожлантириш;

Биоинларни қуриш-таъмирлаш ва жиҳозлаш ишларини амалга ошириш учун зарур молиявий маблағлар жалб этилишини, замонавий ўқув-лаборатория жиҳозлари, компьютер ва бошқа ташкилий техника, кутубхона фонди билан жиҳозланишини таъминлаш.

9. Университетга қўйидаги ҳуқуқлар берилсин:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта

махсус таълим вазирлиги ҳамда Транспорт вазирлиги билан келишилган ҳолда таълим йўналишларига ўзгартириш киритиш;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан келишилган ҳолда, ўқув режалари ва дастурларини, битирувчиларга қўйиладиган малака талабларини ўқув жараёнининг транспорт соҳасини ривожлантириш бўйича устувор йўналишлари билан узлуксиз боғлиқлиги таъминлашнинг ҳисобга олган ҳолда, мустақил ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш;

кредит-модуль тизимини ўқув жараёнига жорий этиш борасида профессор-ўқитувчилар ўқув юкларини мустақил меъёрлаштириш, шунингдек, педагог ходимлар томонидан ўқув-услубий, илмий-тадқиқот ишлари, “устоз-шогирд” тизими бўйича ишларнинг бажарилишини рағбатлантириб бориш;

Университет профессор-ўқитувчиларининг Scopus ва Web of Science каби маълумотлар базасига кирган халқаро илмий журналларда илмий мақолалар чоп этиш сарф-харажатларини молиялаштириш;

Университет фаолияти йўналишлари бўйича маспахат ва эксперт-таҳлилий хизматларни шартнома асосида қўрсатиш, шунингдек, Василийк кенгаши билан келишилган ҳолда тақдим этиладиган хизматларни самарали амалга ошириш мақсадида илмий-тадқиқот ва инновацион хизматлар тизимларини шакллантириш;

бакалаврият, магистратура ва докторантура йўналишлари бўйича етакчи хорижий олий таълим муассасалари билан ҳамкорликдаги қўшма таълим дастурлари асосида кадрлар тайёрлашнинг ташкил этиш;

иш берувчилар талабларини инобатга олган ҳолда ўқув режаларидаги назарий таълим улушини қисқартириш ҳисобига амалий машғулотлар ҳажминини ошириш, ҳафтада бир кунлик амалиёт тажрибасини қўллаш;

хорижий мутахассисларни консултант, маспахатчи ва ўқитувчилар сифатида жалб қилиш ва уларга меҳнат бозорининг амалдаги конъюнктурасини ҳисобга олган ҳолда Университетнинг бюджетдан ташқари маблағлари ҳисобидан олийк маош ҳамда бошқа тўловларни белгилаш ва тўлаш;

Университетда беш йил давомида ишлаб бериш шарти билан иқтисодий талабалар ва етакчи профессор-ўқитувчиларнинг хорижий олий таълим муассасаларига ўқиш ва стажировка ўташи билан боғлиқ харажатларини Университетнинг бюджетдан ташқари маблағлари ҳисобидан қоплаш;

Университет ҳудудида жойлашган бино ва иншоотларни ижарага бериш ва ундан тушадиган маблағларни электрон савдо майдончаси операторига тўланган тўлов чегирилган кейин Университетнинг бюджетдан ташқари жамғармасига тўлиқ йўналтириш.

10. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Тошкент темир йўл

муҳандислари институтидан Тошкент давлат техника университетида қўйиладиган 4-иловадаги таълим йўналишлари бўйича тақсил олаётган талабаларнинг ўқиши Университет ёки Тошкент давлат техника университетидаги мос ёхуд турдош таълим йўналишларига 2019/2020 ўқув йили якунлангандан сўнг белгиланган тартибда қўйирилиши таъминласин.

11. Қўйидагилар Университет фаолиятини молиялаштириш манбалари этиб белгилансин:

а) жорий сақлаш билан боғлиқ қисми бўйича:

Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетига маблағлар;

тўлов-контракт асосида ўқитишдан тушадиган маблағлар;

хўжалик фаолияти ва шартнома асосида хизматлар қўрсатишдан тушган тушумлар;

жисмоний ва юридик шахсларнинг хўжалик хайриялари;

халқаро молия ташкилотларининг грантлари;

қонун ҳужжатларида таққилланмаган бошқа манбалар;

б) қурилиш ишлари қисми бўйича ҳар йилги Инвестиция дастурида белгиланган тартибда йўналтириладиган маблағлар.

12. Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги, Иқтисодий тараққиёт ва қамбағалликни қисқартириш вазирлигининг Университет жойлашган ҳудудда 2020–2022 йилларда янги ўқув биноси, талабалар турар жойи ва ахборот-ресурс маркази биноларини (кейинги ўринларда — Университет бинолари) қуриш тўғрисидаги тақлиф маъқуллансин.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва қамбағалликни қисқартириш вазирлиги Молия вазирлиги билан биргаликда:

а) жорий йилда Университет бинолари лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқиш ва қуриш ишларини бошлаш учун;

2020 йилги Инвестиция дастури доирасида Тошкент автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институти учун назарда тутилган маблағлар институтда жорий йилнинг 1 январь ҳолатига қўра, бажарилган қурилиш-таъмирлаш ишлари бўйича якуний ҳисоб-китоблар амалга оширилгандан сўнг йўналтирилишини таъминласин;

қўшимча талаб этиладиган маблағлар бўйича 2020 йилги Инвестиция дастури доирасида марказлашган капитал қўйилмаларнинг иқтисод қилинган қисминини қайта тақсимлаш юзасидан Вазирлар Маҳкамасига тақлиф қилинсин;

б) 2021 йил ва келгуси йилларга мўлжалланган Инвестиция дастурида шакллантирилган ишлаб чиқилган лойиҳа-смета ҳужжатларига асосан Университет биноларини қуриш ишлари учун марказлашган капитал қўйилмалар лимитлари ажратилишини таъминласин.

13. Университет биноларини қуриш ишлари бўйича:

Тошкент шаҳар ҳокимлигининг “Ягона буюртмачи хизмати” инжиниринг компанияси — буюртмачи этиб белгилансин;

бош лойиҳачи ва бош пудратчи ташкилотлар қўнуқчиликда белгиланган тартибда тендер (танлов) савдолари орқали аниқлансин.

14. Белгилаб қўйилсинки, Университет фаолиятини Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетига маблағлари ҳисобидан молиялаштириш 2020 йилда Ўзбекистон Республикасининг республика бюджетидан биринчи даражали бюджет маблағларини тақсимловчи сифатида Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ва Транспорт вазирлигига ажратилган маблағлар доирасида, 2021 йилдан бошлаб эса Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетига параметрларидан назарда тутилди.

15. Тошкент темир йўл муҳандислари институти ҳамда Тошкент автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институтининг академик лицейлари негизда Тошкент давлат транспорт университетидаги академик лицейи ташкил этилсин.

Белгилансинки, Академик лицей:

Тошкент шаҳар, Чилонзор тумани, Гулистон мавзеси, 21а-уй манзилда текин фойдаланиш ҳуқуқи асосида жойлаштирилади;

фаолияти Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетига ҳисобидан молиялаштирилади.

16. Келгусида меҳнат фаолияти хусусиятлари ва ўқув амалиёти, транспорт воситаси харакати ҳамда инсонлар ҳаёти хавфсизлигини таъминлаш билан боғлиқ бўлган таълим йўналишлари бўйича Университетта ўқишга ҳужжат топширишдан олдин абитуриент ва талабаларни темир йўл транспорти йўналиши бўйича “Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамиятининг ҳудудлардаги темир йўл поликлиникаларида ташкил этилган иختисослаштирилган тиббий комиссиясида, шунингдек, ҳаводаги харакати бошқарув йўналиши бўйича “Uzbekistan Airports” акциядорлик жамияти тиббий-санитария бўлимининг врачлик-ўқувчилик эксперт комиссиясида қўриқдан ўтказиш тартиби сақлаб қоллинсин.

17. Университет ходимларининг ташаббуслорлиги ва моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида Университетда юридик шахс мақомига эга бўлмаган бюджетдан

ташқари жамғарма (кейинги ўринларда — Жамғарма) ташкил этилсин.

18. Белгилансинки:

а) Жамғарма маблағлари тўлов-контракт асосида ўқитишдан тушадиган маблағлар, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги ва Транспорт вазирлиги хузуридаги Автомобиль йўллари қўмитасининг бюджетдан ташқари маблағлари ҳамда “Ўзбекистон темир йўллари”, “Uzbekistan Airways” ва “Uzbekistan Airports” акциядорлик жамиятларининг ҳўмийлик хайриялари ҳисобидан шакллантирилади;

б) Жамғарма маблағлари Университет профессор-ўқитувчилари, шу жумладан, ўриндошлик асосида ишловчи профессор-ўқитувчилар, бошқарув, илмий, ўқув-ёрдамчи, техник ва хизмат кўрсатувчи ходимларига уларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш фондидан 200 фоизгача миқдорда ҳар ойлик устамаларни тўлашга йўналтирилади;

в) Жамғарма маблағларини шакллантириш ва улардан фойдаланиш тартиби, шу жумладан, ҳар ойлик устамаларни белгилаш мезонлари Василийк кенгаши билан келишилган ҳолда Университет ректори томонидан белгиланади;

г) Университетнинг бошқарув, профессор-ўқитувчилари, илмий, ўқув-ёрдамчи, техник ва хизмат кўрсатувчи ходимларига Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетига ҳисобидан кўп йиллик меҳнати учун рағбатлантириш коэффициентиини ҳисобга олган ҳолда, лавозим маошига белгиланган коэффициентларда қўйидаги ҳажмларда ҳар ойда қўшимча пул тўланади:

3 йилдан 5 йилгача — 0,15;
5 йилдан 10 йилгача — 0,2;
10 йилдан 15 йилгача — 0,3;
15 йилдан ортиқ — 0,4.

19. Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

20. Мақкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари А.Ж.Раматов ва Ўзбекистон Республикаси транспорт вазирини Э.М.Ганиев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2020 йил 4 май

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 4 май куни

ЁҚИЛҒИ-ЭНЕРГЕТИКА ТАРМОҒИДА САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШ, ЭНЕРГИЯ САРФИНИ ОПТИМАЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ ЮЗАСИДАН ЙИҒИЛИШ ЎТКАЗДИ.

Юртимизда минг долларлик ялли ички махсулот яратиш учун РИВОЖЛАНГАН ДАВЛАТЛАРГА НИСБАТАН 2-3 БАРОБАР КЎП ЭНЕРГИЯ САРФЛАНАДИ. Нефть махсулотларига йиллик талабнинг 44 ФОИЗИ ИМПОРТ ҲИСОБИДАН ҚОПЛАНМОҚДА. Шу боис, йиғилишда яқин йилларда ЭНЕРГИЯ САРФИНИ 2-2,5 БАРОБАРГА ҚИСҚАРТИРИШ МАСАЛАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ.

Оммабоп қишлоқ хўжалиги техникаси ва юк автомобилларини газга мослашган ҳолда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш зарурлиги таъкидланди. ЖОРИЙ ЙИЛ ЯКУНИГАЧА 3 ТА ПРОПАН-БУТАН АРАЛАШМАСИ ҲАМДА СИНТЕТИК ЁҚИЛҒИ (GTL) ЗАВОДИ ИШГА ТУШИРИЛИШИ ҚАЙД ЭТИЛДИ. Бунинг натижасида авиакеросин, дизель ва суюлтирилган газ импортига тўлиқ барҳам берилди.

Мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган энергиянинг 40 ФОИЗИ БИНОЛАРНИ ИСИТИШ ВА ЁРИТИШГА САРФЛАНАДИ. Бу жараёнда исрофгарчилик ҳам кўп. Масалан, 1 квадрат метр майдонни иситиш учун юртимизда ўртача 400 киловатт-соат, иқлим шароити бизга яқин ривожланган давлатларда эса 170 КИЛОВАТТ-СОАТ ЭНЕРГИЯ ИШЛАТИЛАДИ.

Саноатдаги энергия сарфи ҳам тахлил қилинар экан, ҳар бир соҳа ва тармоқ кесимида ушбу ресурсни тежаш ва самарадорлигини ошириш бўйича дастур ишлаб чиқиш вазифаси қўйилди. Халқаро энергоаудит ташкилотларининг жалб қилиб, 285 та йирик саноат корхонасининг энергия самарадорлигини ўрганиш, уч сенада иш ташкил этган тадбиркорларга КЕЧКИ СМЕНА УЧУН ЭЛЕКТР ТАРИФИНИ 1,5 БАРОБАР КАМАЙТИРИШ БЎЙИЧА ҚЎРСАТМАЛАР БЕРИЛДИ.

ҚАЙТА ТИКЛАНУВЧИ ЭНЕРГИЯ МАНБАЛАРИ — ҲАЛИ ТЎЛА ФОЙДАЛАНИЛАЁТГАН УЛКАН РЕЗЕРВЛАРДАН БИРИ. Албатта, бу йўналиш аввалгига катта харажат талаб қилади. Лекин бу келажакда табиий газ ва нефть танқислигини ҳал қилиш, истеъмолчилар учун эса сарф-харажатларни камида 2 БАРОБАР ТЕЖАШ ИМКОНИЯТИ БЕРСА, ЎЗИНИ ҚОҚЛАЙДИ.

Мисол учун, агар 150 МИНГТА ХОНАДОНГА ҚУЁШ ПАНЕЛЛАРИ ва сув иситиш тизимлари ўрнатилса, йилга 319 МИЛЛИОН КУБ МЕТР ТАБИЙ ГАЗНИ ТЕЖАШ МУМКИН.

Қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланишни рағбатлантириш, қонун ҳужжатларини қайта кўриб чиқиб, жаҳон тажрибаси асосида истеъмолчиларга қўшимча шарт-шароит яратиш муҳимлиги таъкидланди. Соҳага тўғридан-тўғри инвестициялар жалб қилиш, вилоятларда ҚУЁШ ФОТОЭЛЕКТР ВА ШАМОЛ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯЛАРИ ҚУРИШГА ДОИР МАСАЛАЛАР КЎРИБ ЧИҚИЛДИ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ТИКУВ-ТРИКОТАЖ САҲОАТИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШГА ДОИР КЕЧИҚТИРИБ БЎЛМАЙДИГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Бошланиши 1-бетда

Бунда, қўшилган қиймат солиғининг қайтарилган суммаси ёки унинг бир қисми товарлар экспорт божхона режими остида чиқарилган кундан эътиборан бир юз саксон календарь кун ичида валюта тушуми ёки унинг бир қисми экспорт қилувчининг Ўзбекистон Республикаси тижорат банкларидаги ҳисоб рақамига келиб тушмаган тақдирда, шунингдек, аризада қайтариллиши кўрсатилган қўшилган қиймат солиғи суммаси асосланганлигини камерал солиқ текширувидан ўтказиш давомида аниқланган айриқунуний ҳисобга олинган қўшилган қиймат солиғи суммаси 5 кун ичида пеня ҳисобланган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетига қайтариллиши шарт.

Қўшилган қиймат солиғини қайтаришнинг мазкур банд билан белгиланган соддаштирилган тартиби тўқимачилик ва тикув-трикотаж корхоналарига улар томонидан охириги 12 ой давомида товарлар экспорт амалга оширилган, шунингдек, экспорт қилинган товарлар бўйича 10 минг АҚШ долларидан кўп миқдорда мuddати ўтган дебитор қарздорлик мавжуд бўлмаган тақдирда татбиқ этилади. Бунда, товарлар экспорт божхона режими остида чиқарилган кундан эътиборан бир юз саксон календарь кун ичида валюта тушуми экспорт қилувчининг Ўзбекистон Республикаси тижорат банкларидаги ҳисоб рақамига келиб тушмаган тақдирда, дебитор қарздорлик мuddати ўтган деб ҳисобланади.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси икки ҳафта мuddатда қуйдагилар бўйича идоралараро ишчи гуруҳлари таркибини тасдиқласин:

тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати корхоналарининг хомашёлари, материаллари, тайёр маҳсулотлари, шунингдек, ишлаб чиқариш ходимларини ташвиш ва логистика масалаларини тезкор ҳал этиш — транспорт вазири Э.Ганиев бошчилигида;

ишлаб чиқарилаётган тўқимачилик ва

тикув-трикотаж маҳсулотлари таннархини пасайтириш ҳамда рақобатбардошлигини ошириш бўйича чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш — молия вазири Т.Ишметов ва Давлат солиқ қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари М.Мирзаев бошчилигида;

янги истиқболли ташқи бозорларни излаш, маҳаллий тўқимачилик ва тикув-трикотаж маҳсулотлари экспортини рағбатлантириш — инвестициялар ва ташқи савдо вазирининг биринчи ўринбосари А.Воитов бошчилигида;

либослар дизайни ва коллекцияларини ишлаб чиқиш ҳамда уларни тармоқ корхоналарига жорий қилиш — “Ўзтўқимачиликсаноат” уюшмаси раиси И.Хайдаров бошчилигида.

5. Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги ҳамда “Ўзтўқимачиликсаноат” уюшмаси:

бир ой мuddатда тўқимачилик ва тикув-трикотаж маҳсулотларини етказиб бериш бўйича экспорт шартномаларини глобал карантин чекловлари шароитида бажариш истиқболлари нуктаи назардан батафсил ўргансин ва истиқболсиз экспорт шартномалари ўрнига, биринчи навбатда, карантин чора-тадбирлари юмшатилаётган давлатлардаги ҳамкорлар билан янги шартномалар тузишга ҳар томонлама ёрдам кўрсатсин;

икки ой мuddатда экспортга йўналтирилган тайёр тикув-трикотаж маҳсулотларига ихтисослашган жаҳон брендлари вакиллари билан ушбу маҳсулотларни Ўзбекистон Республикасида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва тайёр маҳсулотларни, шу жумладан, республиканинг ишлаб турган корхоналари қувватларида тикиш бўйича йирик буюртмаларни шакллантириш юзасидан музокаралар ўтказсин;

“Ўзстандарт” агентлиги билан биргаликда халқаро ташкилотлар кўмагида АҚШ ва Европада тан олинган замонавий халқаро сертификатлар тармоқ

корхоналари томонидан ҳар йили тасдиқланган рўйхатлар бўйича олинишни таъминласин;

Ташқи ишлар вазирлиги билан биргаликда Европа Иттифоқи, Туркия, Корёя, Ҳиндистон ва бошқа давлатлардан тикув-трикотаж маҳсулотларини ишлаб чиқариш соҳасидаги етакчи экспертларни мазкур соҳанинг ишлаб чиқиш масалалари бўйича тасдиқлаш сифатида Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги ҳузуридаги Экспортни рағбатлантириш агентлиги маблағлари ҳисобидан жалб қилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги “Ўзтўқимачиликсаноат” уюшмаси ва тижорат банклари билан биргаликда:

йирик тўқимачилик саноати корхоналари фаолиятини уларнинг молиявий барқарорлиги нуктаи назардан стресс-тестдан ўтказсин;

стресс-тест натижаларига кўра, тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати корхоналарининг унумдорлиги, молиявий самарадорлиги ва рақобатбардошлигини ошириш бўйича тақлифларни ҳамда маҳаллий тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати рақобатбардошлигини таъминлашни ҳисобга олган ҳолда тармоқни ривожлантириш дастурини ишлаб чиқсин ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги билан келишилган ҳолда икки ой мuddатда инфратузилма мажмуасини (сертификатлаш, стандартлаштириш, логистика ва бошқалар) яратишни ҳисобга олган ҳолда йирик ҳудудий тўқимачилик-тикувчилик кластерларида тайёр тикув-трикотаж маҳсулотлари чиқариш бўйича экспортга йўналтирилган ишлаб чиқаришларни жойлаштириш ва уларни ривожлантириш юзасидан тақлифларни киритсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 2020 йил 1 сентябрга қадар

жаҳон брендларини жалб қилган ҳолда ташқи бозорларда талаб катта бўлган юқори қўшилган қийматга эга тайёр тикув-трикотаж маҳсулотлари ва ярим тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш, шу жумладан, уларни йирик ҳудудий тўқимачилик-тикувчилик кластерлари ҳудудида жойлаштириш бўйича 2021-2025 йилларга мўлжалланган инвестиция лойиҳалари тасдиқлашни таъминласин.

Бунда ҳар бир янги тикувчилик-тўқимачилик ишлаб чиқариши, қонда тариқасида, машур халқаро брендлар маҳсулотларини реализация қилиш ва камиди мингта иш ўрнини ташкил этишга мўлжалланган бўлиши лозим.

8. Белгилансинки:

а) 2020-2025 йилларда амалга ошириладиган инвестиция лойиҳалари, шунингдек, тўқимачилик ва тикув-трикотаж корхоналарини айланма маблағлар билан таъминлаш Ўзбекистон Республикаси Тикланиш ва тараққиёт жамғармасининг 300 миллион АҚШ доллар миқдоридида кредит линиялари маблағлари, тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати учун очилган тижорат банклари кредитлари, халқаро молия институтлари қарз маблағлари ва хорижий банклар кредит линиялари ҳисобига, шу жумладан, қуйдагилар орқали молиялаштирилади: янги инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш;

икки-уч сменали иш режимидаги ишлаб чиқариш, энг аввало, тайёр тикув-трикотаж маҳсулотларини тикиш фаолияти учун револьвер кредитлар тақдим этиш;

муштамак экспорт шартномаларига эга бўлган тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати корхоналарини экспортга мўлжаллаштириш ҳажмларини кенгайтириш;

б) Ўзбекистон Республикаси божхона чегараси орқали пахта ип-калава ва трикотаж матони олиб чиқишда

2021 йил 1 январдан бошлаб олиб чиқиладиган ҳар бир килограмм ип-калава учун 0,01 АҚШ доллари, 2022 йил 1 январдан олиб чиқиладиган ҳар бир килограмм ип-калава ва трикотаж мато учун 0,05 АҚШ доллари, 2023 йил 1 январдан — 0,1 АҚШ доллари, 2025 йил 1 январдан — 0,2 АҚШ доллари миқдоридида йиғим ундирилади.

9. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат захираларини бошқариш қўмитаси манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда бир ой мuddатда маҳаллий корхоналардан 2020 йилда харид қилинадиган қуйидаги қўшимча ҳажмлар сотиб олинишни таъминласин:

қариялар уйларига етказиб бериш учун кийимлар ва пойабзаллар комплекслари, шунингдек, ёлғиз ва кам таъминланган қариялар учун қишки кийимлар ва пойабзаллар комплекслари;

Мудофаа вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги ва Фавуқодда вазиятлар вазирлиги тизими ходимлари ва ҳарбий хизматчилари учун формали кийимлар ва пойабзаллар комплекслари;

Мудофаа вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги ва Фавуқодда вазиятлар вазирлиги муассасалари, касалхоналар, болалар боғчалари, қариялар уйлари учун чойшаблар, тўшаклар, ёстиқлар, ўрин ёпинғичлари ва бошқа тўқимачилик маҳсулотлари комплекслари;

давлат захираси номенклатураси бўйича тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати маҳсулотлари.

10. Ўзбекистон Республикаси Молия

вазирлиги, Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги:

икки ҳафта мuddатда ўз марказий аппаратлари тузилмасида белгиланган шарт бирликлари доирасида тўқимачилик саноати масалалари бўйича тузилмаларни ташкил этсин;

бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой мuddатда тўқимачилик ва тикув-трикотаж маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг бутун даври (пахтани етиштиришдан бошлаб тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришгача) бўйича қўшилган қиймат занжири шакллантириш батафсил таҳлил қилиш асосида маҳаллий тайёр маҳсулотларнинг экспорт бозорларида (шу жумладан, Европа Иттифоқи, Осиё мамлакатлари ва АҚШда) рақобатбардошлигини таъминлаш мақсадида тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноати корхоналарининг нарх шакллантириш механизмларини такомиллаштириш бўйича тақлифларни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

11. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда бир ой мuddатда қонун ҳужжатларида ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгариш ва қўшимчалар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

12. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А.Н.Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси раҳбари З.Ш.Низомиддинов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2020 йил 5 май

Долзарб мавзу

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
иқтисодий шарҳловчи

Президентимизнинг Олий Мажлиси Мурожаатномасида энергетика ва нефть-газ саноатида чуқур тузилмавий ўзгаришлар бошлангани қайд этилиши баробарида тармоқдаги давлат корхоналарини бошқаришга хорижий экспертларни жалб этиб, уларнинг самарадорлигини ошириш ва харажатларини оптималлаштириш, қарз миқдорини камайтиришга эришиш вазифаси белгилаб берилган эди.

Давлатимиз раҳбари жорий йил 4 апрель кун имзолаган “Нефть-газ тармоғининг молиявий барқарорлигини ошириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорда мазкур вазифаларни ҳал этишнинг аниқ йўналишлари ўз ифодасини топди.

Президентимиз жорий йил 4 май кун итказган йиғилишда ёқилғи-энергетика тармоғида самарадорликни ошириш, энергия сарфини оптималлаштириш масалалари таҳлил этилди.

Ҳақиқатан, иқтисодиётнинг жадал ривожланиши янги энергия қувватларини ишга тушириш, мавжуд ресурслардан самарали фойдаланишни талаб этмоқда. Тармоқда жорий йилда миллиардлаб долларлик инвестициялар ўзлаштирилиши, янгидан-янги йирик қувватлар ишга туширилиши мўлжалланган. Хорижий экспертларнинг баҳолашича, Ўзбекистон Марказий Осиё минерал-хомашё захираларининг қарийб учдан бир қисмига эга, газ қазиб олиш бўйича эса етакчи давлатлар йигирматалигига киради.

Айни чоғда юртимизда минг долларлик ялпи ички маҳсулот яратиш учун ривожланган давлатларга нисбатан 2-3 баробар кўп энергия сарфланади. Нефть маҳсулотларига йиллик талабнинг 44 фоизи импорт ҳисобидан қопланмоқда.

Шу боис, йиғилишда яқин йилларда энергия сарфини 2-2,5 баробарга қисқартириш масалалари муҳокама қилинди. Кўп қаватли уйларни лойиҳалаш ва қуришда энергия тежовчи технологияларни кенг қўллаш, ижтимоий соҳа объектларининг энергия самарадорлигини оширишга хорижий инвестицияларни жалб қилиш бўйича топшириқлар берилди.

Жўрабек МИРЗАМАҲМУДОВ, Энергетика вазирининг биринчи ўринбосари:

— Махлисида ёқилғи-энергетика комплекси, базавий тармоқларнинг барқарор ишлаши ва пандемия туфайли юзага келган иқтисодий инқироз шароитида мавжуд ресурслардан оқилона фойдаланишнинг ҳолати танқидий муҳокама қилинди, бу борада амалга оширилганимиз зарур бўлган аниқ вазифалар белгилаб берилди.

Жумладан, энергия тежамкорлигига жуда катта эътибор беришимиз лозим. Президентимиз таъкидлаганидек, ҳозирги кунда минг долларлик ялпи ички маҳсулот яратиш учун ривожланган давлатларга нисбатан 2-3 баробар кўп энергия сарфланапти. Масалан, кимё саноатида аммиак, яъни азот ўғитларини ишлаб чиқаришдаги сарфимиз 17 гигакалориягача етиб боради. Ваҳоланки, Навоийдаги тез орада ишга тушадиган янги аммиак қарамид қурилмасида эса бу миқдор фаолият юритаётган корхоналарга нисбатан икки баравар кам талаб этилади. Азот кислотаси ишлаб чиқарадиган ускуна-ни оладиган бўлсақ, ҳозирги кундаги мавжуд қурилмаларга нисбатан 11 баравар кам электр энергияси талаб этиши кутилмоқда.

Меҳриддин АБДУЛЛАЕВ, "Ўзбекнефтегаз" АЖ бошқаруви раиси:

— Йиғилишда коронавирус пандемияси даврида “Ўзбекнефтегаз” АЖ зиммасидаги масалаларни ўз вақтида бажариш масаласи муҳокама этилиб, қўшимча вазифалар юклатилди. Хусусан, эндиликда газ қазиб олиш 34,03 млрд. куб метрдан 34,06 млрд. куб метрга етказилади. 2021 йилда 5 та янги инвестиция лойиҳасини ишга тушириш режалаштирилган бўлса, унинг 3 тасини сувоғитрилган газ ишлаб чиқаришга доир лойиҳалар ташкил этади. Жорий йил якунигача 3 та пропан-бутан аралашмаси ҳамда синтетик ёқилғи (GTL) заводи ишга туширилади. Бунинг натижасида авиакеросин, дизель ва сувоғитрилган газ импорти тўлиқ қисқаради.

Шерзод ҲИДОЯТОВ, Қурилиш вазирининг биринчи ўринбосари:

— Давлатимиз раҳбари йиғилишда кўп қаватли уйларни лойиҳалаш ва қуришда энергия тежовчи технологиялардан кенг фойдаланиш, ижтимоий соҳа объектларининг энергия самарадорлигини оширишга хорижий инвестициялар жалб қилиш бўйича топшириқлар берди. Биз ҳозирги кунда лойиҳа ташкилотлари билан биргаликда аҳолига арзон ва энергиятежамкор маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича ишларни бошлаб юборганимиз. Ижтимоий объектларни бунёд этишда энергиятежамкор материаллардан фойдаланишга алоҳида эътибор қаратилади. Бунинг учун биз меъёрий ҳужжатларни ўзгартириб, энергиятежамкор материаллардан кенг фойдаланишга йўналтираимиз. Бундан буён қуриладиган ҳар бир ижтимоий объект, уй-жой энергияаудитдан ўтказилади, ундан ўтмаган объект қабул қилинмайди. Ҳар бир объект учун паспорт ишлаб чиқилади. Шу тариқа объектнинг энергиятежамкорлигига ҳолис баҳо берилади.

Мавсум тадориғи

Пилла териш бошланди

Усмонали НОРМАТОВ

Кун икка Ангор тумани “Агропилла” МЧЖнинг ҳосил қабул қилиш шохобчасида туман пиллакорлари республикада биринчи бўлиб пилла топшира бошладилар.

Сурхондарё вилояти табиати ва иқлими аграр соҳа учун жуда қўлай. Бошқа қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари каби ипак қурти парвариши ҳам йиллар мобайнида такомиллашиб, воҳа пиллакорлари томонидан бир мавсумда тўрт босқичда пилла етиштирилмоқда. Намтанида қайта ишлаш корхонасининг узлуксиз фаолияти ҳатта ишчиларнинг доимий бандлиги таъминланапти.

Бу мавсумда виллоят пиллакорларига 29 минг қўти ипак қурти уруғи тарқатилган. Шундан 2335 қўтиси Ангор тумани оилавий звенолари ва “Huashen Silkworth Pro” МЧЖ қуртхоналарида парваришланди. Мазкур Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонасида 30 нафар ишчи доимий ҳамда 500 нафар ишчи мавсумий иш билан банд.

Пилла етиштириш мавсумида алоҳида намуна кўрсатган Гулшод Султонова, Норхон Шотўраева, Зоҳид Акбаров сингари оилавий звенолар ва “Яхёбек Сурхон”, “Худоёров Турди” фермер ҳўжалиқларининг аъзолари ҳар қўти ипак қўртидан 65 килограммдан ҳосил топширилганлиги учун уларга тиллоўвонларнинг совғалари топширилди.

Виллоят ҳокими, “Ўзбекиксаноат” уюшмаси раҳбари ва мутахассислари хитойлик ишбилармонлар билан ҳамкорликда Ангор туманида ташкил этилган “Huashen Silkworth Pro” қўшма корхонаси фаолияти билан танишди. Корхонанинг лойиҳавий қуввати 100 минг қўти юқори сифатли уруғлик етказиб беришга мўлжалланган. Сурхондарёда ипак қуртини тўрт босқичда парваришлаш ҳамда мўл ҳосил олиш имкониятини яратадиган ушбу корхонада Хитой ҳамда Япониянинг сермахсул ва касалликка чидамли ипак қурти чатиштирилиб, маҳаллийлаштирилган уруғ тайёрланмоқда. Ангорлик “қумуш тола” ижодкорлари бу мавсумда 128 тоннадан зиёд пилла тайёрлаш учун меҳнат қилляпти.

“Сардоба, биз сен билан биргамиз!”

Аҳмаджон МЕЛИБОВЕВ,
“Жаҳон адабиёти” журнали бош муҳаррири

Одамлар узоқ йиллар ёнма-ён, ҳамнафас яшаб ҳам, бир-бирларини яхши билмасликлари мумкин. Катта шаҳарлар ҳаётида бу ҳолатга кўп бор дуч келамиз. Ҳамманинг бошида минг бир хаёл — югуриш керак, улгуриш керак. Эрталаб, кечқурун йўлакда сиздан бир қават пастда ёки юқорида турадиган кўшни билан кўришиб қолсангиз, оддий салом-алиқдан бошқага ўтмайсиз. Вақт сизни кутиб турмайди.

Ҳаёт шу эмас, яқин-яқингача дунёнинг анча-мунча давлатларида ҳам узоқ-яқин кўшнilar билан шунчаки салом-алиқ қилиб, онда-сонда ҳа-ҳу деб яшайвериш мумкин, деган қатъий фикр бор эди. Ҳаётнинг бугунги мантиги бундай иддаоларни бутунлай рад этди. Бундан буюғига шунчаки, “Мен тинч бўлсам бўлди-да, бошқа билан нима ишим бор”, деб яшаб бўлмайди. Кўшнинг тинч — сен тинч. Тор қўбича ўралиб яшаш жаҳоний жараёнлардан узилгиш, тараққиётда орқага кетиш, таназзул ботқоғига ботиш дегандир. Бир куни офат исмли бало эшикдан мўралаганида, ёлғизланиш нима эканини кўшнilar билиб олади, аммо кеч бўлади.

Шарқликлар ҳаётнинг бу оддий ҳақиқатини бошқалардан кўра, аввалроқ англаб, қадим замонлардаёқ бир-бирларига елкадош, суякчи бўлиб яшашни, яъни жамоавийликни ихтиёр этганлар. Тўй ҳам, аза ҳам биргаликда ўтказилган. Бирга ов қилинган, душманларга қарши биргаликда курашилган. Сув балоси, ўт балосидан, самовий, заминий таҳликалардан шу боис, омон қилинган. Бундай кулфатлар тақдорланмаслиги тадориги бирга қўрилган.

Сирдарёнинг Сардоба туманида юз берган ногаҳоний тошқин бундай ҳаёт тарзининг нақадар тўғрилигини яна бир бор исбот этди. Давлатимиз раҳбари зудлик билан воқеа жойига етиб борди, вазиятни назоратда олди, одамлар билан юзма-юз бўлиб, кўнглидан таллафотларнинг ўрнини тўлдирди, сув омбори тўғонини мустахкамлаш ишлари бошланди. Президентимиз, ҳукумат аъзолари, тегишли ташкилотларнинг раҳбарлари шу ерда. Барча вилоятлардан ёрдам келиб турибди. Сирдарёга қўмаклашувчи кўнгилли гуруҳлар тўзилмоқда, оила-ларга инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш маркази иш бошлади. Ўзбекистон Миллий университети, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон уюшмаси, “Жаҳон адабиёти” журнали, “Ўзбекон-центр” ва яна кўпдан-кўп ҳужалик, илмий, иқидий, маънавий-маърифий, қўрилиш, ёшлар, хотин-қизлар ташкилотларида ёрдам акциялари ўтказилаётди. Хайрия

ишларига қўшилаётганларнинг сони соат сайин кўпаймоқда. Бугун ҳамманинг кўнглида: “Сардоба, биз сен билан биргамиз!”, “Коронавирус-ни ҳам, сув балосини ҳам бир мушт бўлиб енгамиз”, деган сўзлар. Ёш аёл саховатли андижонликларнинг ёрдам қарови Сирдарё томон йўл олаётганда фарзандини бағрига босганча: “У ерда одамлар қийин ахволда турса, биз бу ерда хотиржам туролармизми? Ёганимиз ичимизга тушмайди”, деди. Ҳаммамиз эшитди.

Бу гапни дунёнинг яна қаерида эшитиш мумкин? Шоир Мухаммад Юсуф ёзганидек, меҳмон келса, кўрпани меҳмоннинг устига ёпиб, ўзи чопонининг устида ётадиган, шоира Мунаввара ёзганидек, оқшом келган қўноққа тунда туриб, нон ёпадиган, айвонига ин қўрган қалдиғоч боласига қўлида емиш берадиган халқ яна қаерда бор? Қўрган ховлиси билан эмас, меҳмонхонаси билан мактанадиган халқни бошқа яна қаерда қўриш мумкин? Пайгамбаримиз алайҳиссалом қўй сўйдирсалар, қасосбга аввал қўшнilarга улус беришни тайинлар эканлар. Ота-боболаримиз ховлидаги ўчоқда таом пиширганда, қўшнига насиба узатишни қанда қилмаган. Кўшнинг қўшнисида ҳақи бор, дейишган. Асрлар давомида бунга амал қилиб келган халқимиз. Ёнма-ён икки ховлининг ўртасида лаган, лиқолча узатиладиган эшикча бўлган. Не-не даврларнинг не-не тўфонларидан омон чиққанамиз, муқаддас тулғонимиздан не-не аллоҳларнинг етишиб чиққани, дунё тамаддунига беэзақ берганимиз балким шу фазилатимизнинг ажридир?!

Сирдарёлик нуруний отахон Ўтбосар Абдиев билан анчадан бери танишман. Кўпни кўрган, эл-юртда юришининг, қайвонилик қилишининг тарозисини тўғри кўя оладиган, қўлида қалами бор одам. Шу сатрларни қозғаша тушираётим, у кишига кўнглим қўлдим. “Фалокат тўсатдан келди. Юз берган тошқин халқимизнинг қанчалар матонатли эканини кўрсатди. Президентимиз офат рўй берган манзилга етиб келиб, одамларнинг руҳини кўтарди. Шу қадар самимий, оталарча ғамхўрлик билан гапирдиларки, бало-қазони енгилга бўлган ишончимиз ортди”, деди.

Таниқли тadbirkor Абдусаттор Исмоилов билан сўзлашдим. “Сирожиддиннинг ашула қилиб айтиладиган шеъри бор эди-ку, “Эгаси бор юртнинг эртаси бордир”, деган. Телевизорчиларга айтинг, шу қўшқини тез-тез қўйиб турсин. Юртнинг отаси шундай бўлиши керак. Фалокат юз берган, кўплар гангиб, дунё кўзига қоронғи кўришиб турган пайтда элнинг олдида чиқиб, малҳам сўзлар билан дардларига дарддош бўлиш жасоратли раҳбарнинг иши”, деди у ҳаяжон билан.

Шоир Мухаммад Исмоили кидириб топаман. Эркин Воҳидовга ишора қилиб, “Тўғоннинг қайта туғилиши, саховатли инсонлар тўғрисида дoston ёзинг, қўрилиш майдонига бориб, чодирнинг ичида ўтириб бўлса-да, ҳамюртларингизнинг матонатини, сабр-қаноатини қўшқига солинг, Сардоба қўшқига айлانسин”, дейман.

Сардоба... Ота-боболаримизнинг ақли-идроки билан бунёд этилган, сир-асрори ҳалигача тўла очилмаган бу ноёб иншоот асрлар давомида савдо қарвонлари, тужжорлар, сайёҳлар, зиёратчию аҳли до-нишларнинг сувсизраган лабларига, ҳол-сизланган вужудларига жон бағишлаган, ҳаётларини саклаб қолган. Олимларнинг фикрича, сардоба қўрилиши учун тайёрланган лойга янтоқ, қамиш, юлғун кули, қўй сўти, тўя жуни қўшилган. Иншоот шу қадар мустаҳкам бўлганки, унинг суви икки йилгача айниманган, аксинча, қишда иссиқ, ёзда совуқ ҳолда турган. Қўм даҳшатли тўзонга айланиб, еру қўқ ўртасида чарх урган кезлари ҳам ифлосланмаган. Сардобанинг ости доира шаклида бўлиб, сув сизмаслиги учун у қават қорамол, тўя териси, уч қават қизил, уларнинг устига бир қават ганч, юқорисига эса сифатли гишт ёқтилган.

Ривоятлардан бирида Соҳибқирон Амир Темурнинг бўйруғи билан қўрилган сардобанинг гиштарини одамлар қўлма-қўл қилиб, Самарқанддан ташиб келишгани, ховуз Сирдарёдан сув олувчи Ўринбой ариқ ташламаси ёрдамида тўлдирилгани айтилади.

Улуғ ёзувчи Чингиз Айтматов “Пахтанинг ойдин йўли” мақоласида Ўзбек пахтакорларининг Мирзачўл далаларидаги заҳматли меҳнати билан етиштирилган пахтани кеча-кундуз тиним билмай хирмонларга ташийётган турнактор трактор қарвонлари гоёт таъсирчан тасвирланади. Энди эса биз — саховатли одамлар биргаликда, сув босган Сардобани, Олот ва Қорақўлни кутарамиз, ярасига малҳам боғлаймиз. Бу жойларда янги замонавий маҳаллалар, турар жой бинолари, маиший хизмат шохобчалари, болалар боғчалари, маданият саройлари, истироҳат боғлари қад ростлайди. Ана ўшанда “Саховат ва қўмак” умумхалқ ҳаракатига озми-кўпми ҳисса қўшганларнинг кўнглида бу улуғ саховатда дахлдорлик тўғриси пайдо бўлади. Қўриб, талвасага тушиб, ўзи майли, бошқаларни ҳам жалғитганлар учун эса бу синов оғриқли сабоқ бўлиб қолади.

Сардоба, биз сен билан биргамиз! Умринг сардобалар каби узоқ бўлсин. Мирзачўлни Мирзагулистонга айлантиравер.

Юрт ободлиги, халқ фаровонлигини истасанг, саховатли ва очикқўл бўл

Абду Мансур Мотуридий

Офатларни енгган халқ иродаси

Салим АШУР,
Ўзбекистон
Ёзувчилар
уюшмаси аъзоси

Бу йил баҳор ҳаммамизни бир силкитиб кўрди гўё: Коронавирус пандемияси... Бухоро вилоятида бўрон... Сирдарё вилоятида рўй берган офат... Буларнинг барчаси халқимиз иродасини синовдан ўтказмоқда. Буларнинг барчаси халқимиз матонатини намоён этмоқда.

Бу каби бало-қазоларга халқимиз илгари ҳам кўп рўбарў келган ва ҳаммасини мардонавор енгиб, ҳар қандай қутилган ва қутилмаган имтиҳонлардан янада тобланиб, чархланиб, баланд доволар, юксак марралар забт этилган. Айниқса, табиат имтиҳонлари эл-юрт ҳаётида чўқур из қолдирган: “тарихда мисоллар жуда кўп бунга”.

Сирасини айтганда, ободлик ва тараққиётга кураш ва машаққатларсиз эришилган эмас. Турли тўсиқ ва ғовлар енгил бўлиб, баланд доволар, юксак марралар забт этилган. Ногаҳонда келган қийинчилик ва мураккабликлар бартараф этилади, улардан эртанги кун учун зарур бўлган тажриба ва сабоқ қолади. Одамларнинг келажакка бўлган ишончи янаям мустаҳкамланади.

Халқ катта суви бало, деб бежиз айтмаган. Сардоба сув омборидан тўғоннинг бир қисmini ўпириб чиққан катта сув қанча оиланинг ҳаловатини бузди, қанча экин майдонларини пайхон қилди.

Табиий офатдан зарар кўрган ҳудудлар аҳолиси тезкорлик билан хавфсиз жойларга қўчирилди ва вақтинча яшаб туришлари учун зарур шароит яратилди, бошпана, озиқ-овқат ва дори-дармон билан таъминланди.

Президентимиз Сирдарёда талафот етган ҳудудлар ичига кириб бориб, уй-жойи бузилган, жабр кўрган юртдошларимиз билан юзма-юз сўхбатлашди, “Шундай огир пайтда ҳаммамиз сизларнинг ёнингиздамыз”, деб уларнинг кўнглини кўтарди, уларга таянч ва суянк бўлди. Қўрилган тезкор чоралар бошига ташвиш тушган минглаб одамларни саросима ва таҳликадан саклаб қолди. Айниқса, давлатимиз раҳбарининг “Юртдошларимизнинг ҳаёти биз учун ҳамма нарсадан ҳам қимматлидир”, деб таъкидлаши буюк Алишер Навоийнинг:

Жонин сени кўп севармен, эй умри азиз,
Сонин сени кўп севармен, эй умри азиз.

Меҳр қарвонлари Сирдарёга йўл олган

Зулфия МҲМИНОВА,
шоира

Жаннатмакон юртимизнинг бир бўлаги бўлган сирдарёликлар, сардобаликлар! Бугун бутун мамлакат сиз билан бирга. Халқимизнинг ўйи ҳаёлидасиз.

Давлатимиз раҳбари бошчилигида барча вазирликлар вакиллари, кутқарувчилар, қурувчилар, муҳандислар, алоқачиларнинг ҳаракати бир бўлиб, сизнинг азиз жонингизни асраб қолишди. Мақсадга эришилди. Эрта тонгдан ҳарбийлар, ички ишлар ходимлари, Миллий гвардиямиз йигитлари уйма-уй кириб одамларни автобусларга, ҳар хил турдаги одам ташувчи транспортларга жойлаштириб улгурдилар. Гўдақларни, ногиронларни, чол-кампирилари елкаларига опичлаб, қўлларида кўтариб, автобусларга қайраётган формадаги йигитлар вақтни бери бермадилар. Оқимнинг қўрқинчли шовуллаши эшитилиб турган жойдан, хатарнинг

оғзидан маҳаллалар аҳолиси олиб чиқиб кетилди.

Ҳарбий ҳаво кучлари биринчилардан бўлиб, Сардоба тўғони бузилган жойга етиб келди. Вертолётлар учувчилари Сардоба осмонидан нажот қўшларидек учиб, ёрдам сўраб томларга чиққан, етиб бориш қийин бўлган жойлардан одамларни кутқардилар. Ҳарбий ҳаво кучларида мамлакатимизнинг қандай билимли, мард ва жасур йигитлари хизмат қилаётганига

яна бир бор ишонч ҳосил қилдик. Улар 300 марта мураккаб кутқарув операцияларини амалга ошириш учун ҳавога кўтарилиб, барчасини муваффақиятли якунлади ва 300 та ватандошимизни хавфли вазиятдан олиб чиқди. Жисмонан бақувват, оғир-босиқ, йўлбарсдек шиддатли, сиртлондек чаққон бу ўғлонлар — Аллоҳнинг суйган бандаларининг бирор марта ҳам хато қилмаганининг сабаби она Ватанга садоқати, халққа содиқлигидир. Бир қаламқаш сифатида омонликда, бир неча тилда бемалол сўзлаша оладиган, энг сўнгги русумдаги ҳарбий самолётлар, вертолётларни бошқараётган учувчи йигитлар билан Чирчиқдаги эскадрильяда учрашганимда “Биз осмонда юрганимиз билан оёғимиз ёрдаги гулларга ўралиб туради”, дейишган эди. Бугун учувчи йигитларнинг она тўроқ гулларига ўралиб турган қадмларига муҳаббатимиз гуллари пояндоз бўлсин.

Сардобага еру қўқдан ёрдамга етиб келинди. Тўғри, қўрқам бинолар, фэйзли уйлар, бўюмлар, боғу

роғлар, гуркураб ётган полизлар соатлар ичида балчиқ ичида қолди. Қўй-қўзилар, сигирларнинг подалари, отларнинг уюрлари, машиналарни гугурт қутсидек оқизиб кетаётган сув балосидан СИЗ, АЗИЗ САРДОБАЛИКЛАР кутқариб қолиндингиз. Нарса топилади. Инсон қўли билан яратиладиган барчаси тикланади. Инсон топилайди. Сирдарёликлар, сардобаликлар, жаннат юзларидан, қўш чехралар, юрагингизга оғир олманг. Бардам бўлинг. Ёнингизда ҳар қандай шароитда инсон бўлиб қола оладиган, ўзбек деган улуғ номга минг бор лойиқ миллат турибди. Мамлакат кўзингизга қараб нафас олмақда. Тошкент шаҳридан, Қорақалпоғистондан, вилоятлардан келаятган “саховат ва қўмак” қарвонларининг кети узилмайди.

Сардоба. Бу сўзнинг маъноси қарвонлар тўхтаб ўтадиган, ҳордиқ қаққариб, сув ичиб роҳатланидиган жой, деган маънони англатади. Бугун ҳам юртим қарвонлари ўз Сардобаси томон йўл олди. Мақсад ёрдам кўрсатиш, ёнма-ён туриш, мададкор бўлиш, меҳр улашишдир.

ЎЗБЕКИСТОНДА КОРОНАВИРУС билан КАСАЛЛАНГАН ва СОҒАЙГАНЛАР БЎЙИЧА МАЪЛУМОТ

Бағзида табиат солади қутқу,
Одамлар бошига тушади қайғу:
Барча бало-лардан юртни асраган
Халқим жасорати, иродаси бу.

МИЛЛАТНИ БИРЛАШТИРГАН СИНОВЛИ ДАМЛАР

Акбар РУСТАМОВ,
журналист

Илгари чекка ҳудуд деб саналган Олот тумани бағрига сўнгги икки-уч йил ичида чинакамга шомол теккандек эди. Анча йиллардан буён шағал кўрмаган йўлларга асфальт ётқизилди. Нафақат туман маркази, балки олис қишлоқларда ҳам замонавий сервис объеклари иш бошлади. Мухташам иморатлар қурилди. Бир сўз билан айтганда, энди олотликларнинг биров келса мактангулик “Олот сомса”си эмас, бошқа нарсалари — йирик корхоналари, равон йўллари, мухташам иморатлари ҳам бор эди. Апрель ойининг 27-санасида ифторлик маҳали бошланган шомол барчанинг ботирлигини қаттиқ синовдан ўтказди.

— Уч-тўрт дақиқанинг ичида ҳаво бирдан айнаиди, — дейди меҳнат фахрийси Бахтиёр Воҳидов. — Осмонни қора булут тўсиб, шомол барча нарсанинг гирибонидан тутди. Симёғочлар, дарахтлар йиқилди, томдаги ту-нукалар жойидан кўчиб, фалакка учди, иссиқхоналар плёнкаларини шомол йиртиб, ҳосилни ер билан битта қилди.

Бунинг оқибатини икки соатлардан сўнг кўрдик. Унга-ча ўзингдан бошқани кўришга-да, ўйлашга-да ҳол йўқ эди. Электр ўчган, борлиқни зулмат чулғади, телефонлар иш-ламайди, алоқа йўқ. Кучли шомол, шиддатли ёмғир, ҳатто деворларнинг-да қимирлаган товушларини эшитиб, фақат омон қолишни ўйладик. Бу ҳам бир синов экан-да...

— Ойна олдида ҳаводаги ўзгаришларни кузатиб ўти-
рардим. Шомол кўз олдимда шиферларимизни томдан
кўчириб, ерга урганча, чил-чил синдирди, — дейди
“Эски Олот” маҳалласида яшовчи Исроҳил Ҳамдамов.
— Бу шиферларни олиш учун икки йил пул йиққандик.
Қўшниларим, ёши катталар “Жонинг омон қолганига
шукр қил”, дейишди. Аммо... Бир нарсани умидида тин-
май меҳнат қилсанг-у, энди эришдм деганда, сароб
бўлиб чиқса, алам қиларкан... Шукри, Президентимиз
бор экан. Мушқуллимизни осон қилди. Кеча усталар дав-
лат берган шифер, тахталарни келтириб, томимизни
бутлаб беришди...

Ҳа, табиий офатнинг эртаси кунидан бошлаб, Бухоро ви-
лоятининг Олот, Қорақўл ҳамда бошқа бир қатор туманла-
рида таъмирлаш-тиклаш ишлари бошлаб юборилди.

Дастлаб туманлардаги маҳаллаларда ишчи гуруҳлар
ташқил этилиб, маҳалла раислари, профилактика инс-
пекторлари ҳамда ҳокимликлар ходимлари томонидан
ҳар бир хонадонга етказилган зарар миқдори хатлов
қилинди.

Ижтимоий соҳа объектиларига эса Қурилиш вазирли-
ги мутахассислари бириктирилиб, етказилган ҳақиқий
зарар миқдори ва бажариладиган ишлар ҳажми белги-
лаб чиқилди.

Йўқотилган моддий бойликлар миқдори жиддий эди.
— Аксарият кишиларни аллақандай ҳадик, ташвиш чул-
ғаб олганди, — дейди Олот тумани маҳалла ва оилани
қўллаб-қувватлаш бўлими бошлиғи Валишер Жўраев. —
Давлатимиз раҳбарининг туманимизга ташрифининг ўзиёқ,
кишиларга юксак руҳий мадад бўлди. Барча бу синовлар
олдида ёлғиз эмаслигини, қўллаб-қувватловни ҳис қилди.
Айниқса: “Ҳеч ҳавотир олмаг, барча зарарларни қоплаб
берамиз. Ўн кун ичида Олот, Қорақўлни янгидан қура-
миз”, деган сўзларнинг ўзи аҳолига жуда катта далда бўлди.

Бунинг натижасида Олот ва Қорақўл туманларида ҳаёт яна
ўз маромига тушмоқда.

Президентимизнинг Бухоро вилоятида табиий офат
оқибатларини бартараф этишга қаратилган фармойишига
асосан, давлат бюджетидан 100 миллиард сўм миқдорида
маблағ ажратилди. Табиий офатдан жабр кўрган хонадон-
лар ўз вақтида қурилиш материаллари ва усталар билан
таъминланганди.

— Тез фурсатда тегишли чоралар кўрилди, — дейди
“Қиртай” маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи Майсара
Каримова. — Чироқ, газ ёнди. Олдинги ҳаётимиз қайтди. 10
кун эмас, 3 кун ичида ҳаммаси изига тушди.

Талафот етган хонадонларни таъмирлаш ва тиклаш учун
11 ярим мингга яқин қурувчи жалб қилинди. Бугун қарийб
100 минг кишилик Олот туманининг ҳар бир кўчасида иш-
лар қизгин кетмоқда. Қурилиш материаллари пешма-пеш
етказилмоқда.

Бунинг натижасида ўтган қисқа вақт ичида 4 минг 393 та
хонадон таъмирдан чиқарилди.

41та мактабга таълим муассасаси, 105 та мактаб,
108 та соғлиқни сақлаш объектида таъмирлаш ишлари яку-
нига етказилди.

НУР КЕЛДИ...

Бугунги глобаллашув ва техника асрида ҳаётни электр-
сиз тасаввур қилиш қийин. Кучли бўрон нафақат уй, маҳал-
лаларга электр ташувчи симёғочлар, йирик электр минора-
ларини ҳам қулатган эди.

— Табиий офат оқибатида вилоятдаги 84 та маҳалла,
359 минг 131 нафар аҳоли тўлиқ электр энергияси таъми-
нотидан узилиб, 1 минг 816 та трансформатор ишдан чиқ-
қан эди, — дейди “Худудий электр тармоқлари” АЖ Бухоро
вилояти корхонаси бош муҳандиси Руҳулло Жабборов. —
Электр энергияси бўйича етказилган зарар 31,5 миллиард
сўмни ташқил этарди.

Зудлик билан таъмирлаш ишларига 103 та техника ва
600 дан ортиқ ишчи жалб қилиниб, 19 та маҳаллада электр
энергияси таъминоти тўлиқ тикланди, 286 минг аҳоли
электр энергиясига қайта уланди.

Табиатнинг инжиқлиги қузилган ўша пайтда аҳоли
ахборотга эҳтиёж сезган эди. Энди у кунлар ортида қолди.
Алоқа тизимлари 99 фоиз тикланди. Аҳолига сифатли хиз-
матлар кўрсатила бошлади. Интернет тармоқларининг иш-
лаши тўлиқ таъминланди. Янги коммуникация тармоқлари
бугуннинг талаби асосида тортиляпти. Яроқлилик мудда-
тини ўтаб бўлган кабеллар ўрнини оптик толали кабеллар
эгалламоқда.

Олотда газ ва сув таъминотидаги узилишлар ҳам барҳам
топди. Хусусан, 15 та маҳалла фуқаролар йиғини марказ-
лашган ичимлик сув билан таъминланиб, ҳар кун суви етқа-
зиб берилмоқда.

Автомобиль йўллари қўмитаси томонидан табиий
офат натижасида зарар етказилган 16 та бекат тўлиқ
таъмирланди.

ЧИНАКАМ ҲАШАР ШУКУҲИ

Олот ва Қорақўлда олиб борилаётган ишлар нафақат
қўламини, балки аҳоли, жамоатчиликнинг ёндашуви нуктаи
назаридан ҳам том маънодаги ҳашар кайфиятини акс эт-
тирмоқда.

Айни пайтда ушбу ҳудудларга Тошкент, Навоий, Хоразм,
Жиззах, Самарқанд вилоятлари, Қорақалпоғистон Респуб-
ликасида қурилиш материаллари ортилган беғараз ёрдам
карвонлари юборилди. Бу каби мурувват кўмаклари респуб-
лика миқёсидаги йиғирмага яқин ташкилот томонидан ҳам
амалга оширилди.

Ободлик, бунёдкорлик, саховат илнжи, табиий офатдан
зарар кўрганларга ёрдам бериш истаги барчани бирлаш-
тирди.

Албатта, мурувватнинг, саховатнинг катта-кичиги бўл-
майди. Катта миқдордаги моддий ёрдамга имкони етмаган
айрим юртдошларимиз кўнгилли равишда ўз кўмакларини
таклиф этмоқда.

— Карантин вақтида кўп қаватли уйда нима ҳам қилар-
дик, — дейди Бухоро шаҳрида яшовчи Жамшид Жўраев.
— Кучли шомол бизларга ҳам келди. Аммо шукр, талафоти
кўп эмас. Олот ва Қорақўл туманлари кўп зарар кўргани, бу
ерда катта кўламдаги қурилиш-таъмирлаш ишлари бош-
ланганини эшитиб, шу томон отландим. Тўғри, қўлимдан
қурилиш соҳасида ҳеч иш келмас. Аммо талафот кўрган
жойларни тозалашда иштирок этишим, қурилиш вақтида
ғишт узатишим, шифер ташишим, ёғоч устунларга мих қо-
қилганда ушлаб туришим мумкин-ку. Хуллас, ҳашарни ният
қилган кишига иш топилаверади.

ТЎФОНГА ТУТИЛГАН ДАЛАЛАР

Пандемия шароитида аксарият саноат корхоналари ка-
рантин сабабли фаолиятини тўхтатган бир даврда бутун
иқтисодиётнинг умид нигоҳи қишлоқ ҳўжалигига қаратилган
эди. Аммо талафот ушбу соҳа бошида ҳам бор экан. Та-
биий офат туфайли вилоятдаги мавжуд 97 минг 900 гектар
пахта майдонидан 25 минг 344 гектари бузилиб, қайта экин
экилмоқда.

Талафот етган 12 минг 619 гектар ғалла майдонидан
680 гектарини тиклаш имконияти йўқ. Энг катта зарар эса
иссиқхоначиларга етди. Мавжуд 253 гектар иссиқхона-
дан 194 гектари талафот кўрди. 9 минг 660 гектар боғдан
2 минг 616 гектари зарарланди.

— Бу каби синовлар деҳқонни янада кучли қилади, —
дейди қорақўллик фермер Ғайрат Бобоқулов. — Кўрган
зарарингизга қуюниб тураверсангиз, бутун йилни бой бе-
расиз. Деҳқончилик йили энди бошланганди. Шунинг учун
буёғига агротехник талабларни тўғри ташқил этган ҳолда
ҳаракат қилсак, қўзлаган ҳосилимизни оламиз. Тарихда
деҳқончилик учун бунга ўхшаган мавсумлар кўп бўлган. Қи-
зиги, айнан ўша синовли йилларда ҳосилдорликда яхши на-
тижаларга эришилган. Негаки ушбу йилларда одатий мав-
сумга нисбатан экин-тикин ишларига хотиржам, бепарво
бўлмайсиз, ҳар бир ишни диққат билан амалга оширасиз.
Натижа ҳам шунга яраша бўлади.

Ҳа, бугун халқимиз давлатимиз томонидан кўрсатилаёт-
ган ёрдамни, қўллаб-қувватловни жуда яхши англаб туриб-
ди. Ўз ҳаётида, турмуш тарзида ифодасини кўрмоқда. Ай-
тилган сўз амалда намоён бўляпти.

Суғурта

“Табиий офатда кўрилган зарар, албатта, қоплаб берилади”

Ирода ТОШМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири

Жорий йил 27 апрелдан 28 апрелга ўтар кечаси Бухоро,
Навоий ва Самарқанд вилоятларида содир бўлган табиий
офат аҳолининг бино-иншоотлари, қишлоқ ҳўжалиги
экинлари ҳамда юридик ва jisмоний шахсларнинг
бошқа мулкларига катта талафот етказди. Қўллаб
ташқилотлар қатори “Ўзагросуғурта” АЖ бошқаруви раҳбари
бошчилигидаги ишчи гуруҳ ҳам ўша кунийёқ Бухоро вилоятига
етиб бориб, ҳудуддаги мавжуд ҳолатни ўрганишга киришди.

Ҳозир тезкорлик билан суғур-
та ходимлари томонидан суғурта
қилдиручиларнинг мол-мулк-
ларига етказилган зарарлар қиймати

баҳолалиб, суғурта жавобгарли-
гидан келиб чиққан ҳолда, тово-
нларни тўлаб бериш чоралари кў-
рилмоқда.

“Ўзагросуғурта” АЖ
Бухоро вилояти филиали
томонидан табиий офат
натижасида объектларга
етказилган зарар бўйича
жами 329 та шартнома
тузилган бўлиб,
8 542 766,80 минг сўмлик
мажбурият олинган. Келиб
тушган мурожаатлар
асосида уларнинг 326 таси
кўриб чиқилмоқда. Шундан
3 та шартнома шартлари
бажарилиб, 191 673,20 минг
сўм суғурта товоғи тўлаб
берилган.

Шунингдек, мол-мулк (гаровга қў-
йилган мулк) суғуртаси бўйича жами
129 та, қишлоқ ҳўжалиги экинлари су-
ғуртаси бўйича 200 та шартнома тузил-
ган. Ҳозир ушбу шартномалар бўйича
келиб тушган мурожаатлар кўриб чиқи-
либ, суғурта товоғини тўлаб бериш бў-
йича ишлар амалга оширилмоқда.

Ташкилот матбуот хизматининг
маълум қилишича, юқорида тузил-
ган шартномалар суғурта шартларига
асосан, табиий офатлар натижасида
етказилган зарар суғурта ҳодисаси

сифатида кўриб чиқиладиган турларга
киради ва мажбуриятлар бўйича қол-
ган суғурта товоғларини тўлаш юзаси-
дан ҳам зарурий чоралар кўриляпти.
Улар ҳам ўрнатилган тартибда тўлаб
берилади.

— Ўрганишлар натижасида вилоят-
нинг энг кўп талафот кўрган ҳудуди —
Олот туманида 1 май ҳолатига кўра,
35 та фермер ҳўжалигининг 607 гектар
ғалла майдони жиддий зарар кўргани
аниқланди, — деди “Ўзагросуғурта” АЖ
бошқаруви ижро этувчи аппарат бош-
лиғи Дониёрбек Эркинжонов. — Хал-
қимизнинг мол-мулки, қишлоқ ҳўжалиги
экинлари ва бино-иншоотларига етқа-
зилган зарарларни қоплаш мақсадида
2 миллиард сўмга яқин суғурта товоғи
тўлаб берилди ва айни пайтда бу жа-
раён изчил давом эттириляпти.

Мутасаддилар тезкор чоралар
кўриш жараёнида карантин қоида-
ларини ҳам ёддан чиқаргани йўқ.
Мижозларга бу борада қўлайлик яра-
тиш мақсадида тўлов ҳужжатларини
info@agros.uz онлайн тизими орқали
тақдим этиш имконияти яратилди. Бу
эса фуқароларнинг вақтини тежаш
билан бирга, карантин даврида ор-
тиқча оворагарчиликларсиз суғурта
пулларини олишга хизмат қиляпти.

Сайди УМИРОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган
ёшлар мураббийси

Буюк ғалабанинг 75 йиллигига

ИЗТИРОБ-ЛА ЁДЛАБ, ИФТИХОР-ЛА ҚУТЛАБ

9 май — қувончли ва аламли, фарахли ва армонли, тинчлик шарафланидиган, урушга лаънат ўқилдиган, қутлугъ анъанага айланган кун, қутлугъ байрам. Халқимизнинг бир ярим миллионини фронтга қузатган, ҳалок бўлган беш юз минг фарзандига аза очган, соғ-омон, музаффар қайтганларини қучоқ очиб, гуллар сочиб, кўз ёшлари, куй-қўшиқлари билан қутиб олган Ўзбекистон учун бу кун ўзгача азиз ва муқаррам.

Истиқлолдан кейин юртимиз бу санани ўзи хоҳлагандай, миқёси катта олиб, кун-гилни кенг қилиб Ғалаба байрами, Хотира ва қадрлаш кuni байрами сифатида эсда қоларли нишонлаб келяпти. Кейинги икки йилда пойтахтнинг Ботаника боғида ҳайратланарли тарзда ўтказилган байрамлар иштиёқ-ла қутилаётган, бунданда зўр нишонланиши мўлжалланган тарихий сана олдиндан катта репетиция ҳам бўлганни далолат эди. Президентимизнинг 2019 йил 23 октябрдаги "Иккинчи жаҳон урушида қўзонилган ғалабанинг 75 йиллигини муносиб нишонлаш тўғрисида"ги қарориди бу байрамга пухта тайёргарлик қилиш ва уни юксак даражада ўтказиш белгиланиб, санани нишонлаш бўйича асосий чора-тадбирлар дастури тасдиқланган эди. Қарорда ижод ахлига, оммавий ахборот воситаларига байрамга тайёргарлик қилиш ва ўтказиш билан боғлиқ жараёнларни кенг ёритиш ҳам тавсия этилганки, шунга амал қилиб фронтда ҳалок бўлган отам, унинг садақатли ери, ғолиб бўлиб қайтиб, меҳнат фронтда ҳам жасорат кўрсатган қуролдош дўсти ҳақидаги хотираларимизни эътиборингизга ҳавола этсам.

Хозир соч-соқоллари қордек оппоқ нуруний жангчилар сиймосида ўз отамни ҳам кўргандек бўлган, уларни ўн чандон яхши қўриб кетаман, оталари, жигарбандлари қайтмаган кишиларда ҳам шундай ҳолат бўлса керак. Отажоним омон қайтиб келганида, Яратган умр берганида, байрам тантаналарида қатнашган бўлармиди, бағримиз тўлармиди...
Отам Умиркул Хайдаров Ғаллаоролнинг Утаг қишлоғида таваллуд толган, тақдир тақдоси билан Пайриқўча бориб ишлаб қолган, шу ерда олимга уйланган, уч фарзанд (бир қиз, икки ўғил) кўрган. Тенқурлари хотираларига қараганда, селёбода раис, ҳалол, хушмуомала, меҳрибон, қўлигил инсон сифатида оёру-эътибор қозонган, техникага қизиққан, биринчилардан бўлиб патефон олган, қишлоққа радиокарнай ўрнатган экан. Уруш бошлариди биринчилардан бўлиб фронтга жўнаган, отлик кавалерияда хизмат қилган. Энди бир-бир қадам ташлаб йилқилаётганимизда отам суяб қолгани, эркаклатанлари, кейинроқ Дархон тоға деган қариндошимиз аравасида олим ва биз Булуғурнинг Оқтепа деган қишлоғига уни кўргани борганимиз эсимда қолган. Урушга қаҳирланганлар олдин икки-уч ой машқ қилгач, сўнг фронтга жўнатилар экан. Бир хил қийинган отликлар саф бўлиб машқ қилаётгани, қиличларини бир пайтда чиқариб, ҳавода ўйнатиб, сўнг қинига солиб қўяётгани мурғак тасаввуримда нақшланиб қолган. Кейин суворилардан бири — отам сафдан ажралиб чиқиб келиб, бизлар билан қўришганди...

Онам Ойсулв Хайдарова қорахат олиб, уч бола билан чиққараганча қолади, дарди, алами, хиссиётини ичига ютади, ўзини меҳнат билан овутиди, қолханда теримчи, зверо бошлиғи бўлиб ишлайди, пахтадан юқори ҳосил олиб орден, медалларга сазовор бўлади, туман кенгаши депутатлигига сайланади. Устозим профессор Ғайбуллох ас-Салом ҳамкорлигимиз меваси — "Толибнома" асариди ёзганлариди: "Худо раҳмати муштарип волидасини қўрғаман. Ох, ўзбегимнинг онаси-я. Таърифига тараф йўқ. Отинг ўқур қирғинбарот урушда эри но-буд бўлибди ҳамки, ёстиқдошини бу ёқда қутаверди, қутаверди... То бу дунёдан

кўз юмгунига. Ёш келинчақ Ойсулв фарзандлари билан боши очик қолиб кетади. Жужуқларини катта қилади. Бизим ардоқли мутафаккир шоиримиз Абдулла Ориф ўзининг гўзал "Аёл" шеърини Сайдининг онаси ҳақида ёзган бўлса керак. Шундай эмас, албатта, лекин — шундай! Шундай эмасми, шоири замоним?"
Йиллар ўтган, улгайганинг сари отанги кўпроқ кўмсайдиган, ўлими тафсилотларини билгинг келаверар экан. Қўшни қолханда Санакул Оллонов отамиз билан урушда бирига бўлганини, қадрдон эканини эшитган эдик. Олтимишчи йиллар охириларида, 9 май куни укам билан гул олиб, сарупо қилиб табриклагани борганиди. Бенихоя мутаассир бўлган, кўзларига ёш олганди. "Қаранг, қуролдош оғайнимнинг ўғиллари эр етишибди, отамиз ҳақида билганларингизни айтиб беринг, деб келибди... Ҳалиям кўз ўнгимда турибди ўша кун. Ялангликка чиқиб, олдинга йўл олаётгандик. Қутилмаганди немис самолётлари пайдо бўлиб, бомба ташлаш бошлади. Дархон ўрмонга чекинишга буйруқ бўлди. Баримиз отимизга қамчи босдик. Отангиз нимагадир сал кечикканини сездик, кейин билсак, олдинга олдида сакрамай, бир зум тислани қилибди, шунда бир снаряд парчаси тегиб йиқитибди. Самолётлар қайтиб кетгач, баримиз ўзбек, бир вилоятданмиз, ўзимиз кўтариб бориб, жаноза ўқиб, бир даракх тагига кўмиб, белги қўйиб кетдик. Кўп яхши инсон эди дадангиз..."

Санакул Оллонов урушдан қайтиб келган, узоқ йиллар қолханда меҳнат қилади, ҳўжалик раиси, ҳосилот кенгаши раиси вазифаларида ҳам ишлайди. Етмишчи йилларнинг иккинчи ярмида ташаббус қўриб, оилавий зверо тузиб, Мингчуқур деган жойдан ўн гектар ер очиб, пахта экади. Бўз ер, қаттиқ меҳнат ўз самарасини беради, гектаридан қирқ беш центнердан пахта олинади. Қишлоқдошлари ўша кезларда туман раҳбари бўлган Хайрулла Сайдинев келиб, бир белбоғ пун ва янги чиққан "Рассвет" телевизори бериб, раҳмат айтиб кетганини эслади. Шарофат ая Пай ариги қазилишида қатнашди. Эр-хотин тўққиз фарзанд — беш ўғил, тўрт қиз кўради, барини ўқимшли, одобли, меҳнатсевар қилиб тарбиялайди. Катта ўғил Тошмамат узоқ йиллар молия идораларида хизмат қилиб ўтди, Қувондиқ Санакулов бугунги кунда Навоий кон-металлургия комбинати бош директори, техника фанлари доктори, Кончилиқ институти ректори, Сирлибйи Самарқанд вилоти солиқ идораси масъуллиридан. Ҳамма фарзандлар ҳаётида ўз ўрнини топиб, эл қорига ярайдиган инсонлар бўлиб етишди.

Бугунги тинч, осойишта, фаровон ҳаётимиз шаҳид жангчилар қони, марҳум инсонларнинг фидойи меҳнати эвазига эканини бир зум унуттишга ҳаққимиз йўқ, буни ҳаммага, айниқса, ёш авлодга муттасил тушунтириб бормоғимиз лозим.

Ғалаба байрами илк бор 1945 йили Москвада, Қизил майдонда ўтказилган, маршал Жуков оқ отда парадни қабул қилгани, тўп-тўп фашист байроқлари Кремль деворлари пойига ташлангани кадрлари телеэкранларда вақти-вақти билан кўрсатиб турилади. Ўша

йили "Фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалаба учун" медали таъсис этилган ва жойларда тантанали топирилган. Андре Марте деб аталадиган кичик қолхосимиз идораси ёнидаги бир хонада туман комсомол раҳбари Насриддинов деган йигит (кейин билсам, бир қанча масъул вазифаларда ишлаган, туман партия комитетларини бошқарган Турди ака Насриддинов экан, жойи жаннатда бўлсин) рўйхатга қараб, одамларни бир-бир қақиргани, ёрдамчиси халтадан олиб ўзатган медалларни яхши сўзлар айтиб топширганини эслайман. Билмадим, биттасини олим ўрнигами, ҳалок бўлган жангчининг фарзанди деми, менга — энди биринчи синфга бораётган болага ҳам топириган эди. Медальни тақиб, хурсанд бўлиб уйга келганимда, олим қучоқлаб ўлган, кўзларида ёш қалққан эди. Шундан бери Ғалаба байрамлари ҳар йили қандай ўтганини радиодан эшитиб, матбуотда ўқиб, кейинчалик телевизорда қўриб, баъзиларида қатнашиб келаман. Бирда ундай, бирда бундай ўтарди, иттифоқчи республикаларда камтарроқ, Москвада, Қизил майдонда тантанали, дабдабали нишонланарди. Аскар, офицерларнинг майдон узра шахдам қадамлари, тўплар, танклар, ракетааларнинг гулдираб, ваҳима солиб ўтишида ичдан нураётган империянинг қўриб қўйинг қимлигимизни, куч-қудратимизни, деган иттифоқчи, тақдиди сезилиб турарди.

Кейинги йилларда юртимизда Наврўз, Ғалаба байрамлари янги жойларда, хуш-хаво масканларда, янгица шаклда ўтказилаётгани, бир хилликдан қочилаётгани барчага маъқул бўлаётти. Пойтахтнинг биз яшаётган Богиншамол кўчаси тўридаги Ботаника боғида икки йил олдин бенихоя зўр ўтган Ғалаба байрамими эслайман, таассуротларим ҳақида бир мақола ҳам ёзгандим. Катта қўчаннинг икки тарафи икки километрлар чамаси машиналарга тўлиб кетганди, тумонат одам қатнашганди, қўриб бўлмас даражада кўп эди. Богда фронт ва фронтоти манзаралари тиклангани тadbирга ўзгача шукҳ, жозиба бағишлаганди: қираверишдаги кенг майдоннинг чап томониди танк, тўп, самолёт, орқароқда юз метрлар узунлигида темир йўл, қоп, яшиқлар юкланган икки вагон, "Ҳамма нарса — фронтга!" деган ёзув, фронтга йўл олаётган миллий қийимдаги йигитлар, қузатаётган ота-оналар, қиз-жувонлар, ўнг томонда бомба вайрон қилган бино, уриб туширилган душман самолёт макетлари, қўнғиллилар ёзилаётган, тайёргарлик қўрилаган хоналар, фронт газеталари, плакатлар нусхалари, нарироқда миномёт, турли русумдаги тўплар, окоп, блиндажлар, машинага тикриқлиб, йўл-йўлакчи таом тайёрлаб кетадиган "дала охсонаси", танк, тўплар, самолёт устига чиқиб расмга тушаётган, мос, ярашглик гимнастёрка, пилотка қийган ўғил-қизлар, ҳамширалар, микрофон, камера кўтарган журналистлар, ўйин-қўлги... Халқ бундай байрамни оризқиб кутгани кўриниб турарди. Энг қизиги, таъсирлиги тўрроқда, махсус ҳозирланган сахнада бўлган. Пўрми қийнган, қўқрақлари орден, медаллар билан бе-

занган. Президентимиз билан қўл олиб, қучоқ очиб қўришган фронтвик отахон, онахонлар, меҳнат фахрийлари, ҳўкумат аъзолари, хорижлик меҳмонлар, таниқли зиёлилар, санъаткорлар... Давлатимиз раҳбарининг қисқа, ёрқин нутқи... Бетакор овози билан буюк ғалаба ҳақидаги хушхабарни етказган Юрий Левитан, ҳароратли шеърлар ўқиган Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғуллом тантананда иштирок этаётгандек эди. Машҳур "Катюша" ва бошқа фронт ашулаларининг янрагани, иштирокчилар, отахон, онахонларнинг рақсга тушиб кетганлари... Байрам тантаналари Мустиқиллик, Халқлар дўстлиги, Қардошлиқ қабристон майдонларида, Қоракалпоғистонда, вилотларда давом этганди, кечқурун тинч осмонимизда ранг-баранг мушаклар порлаганди...

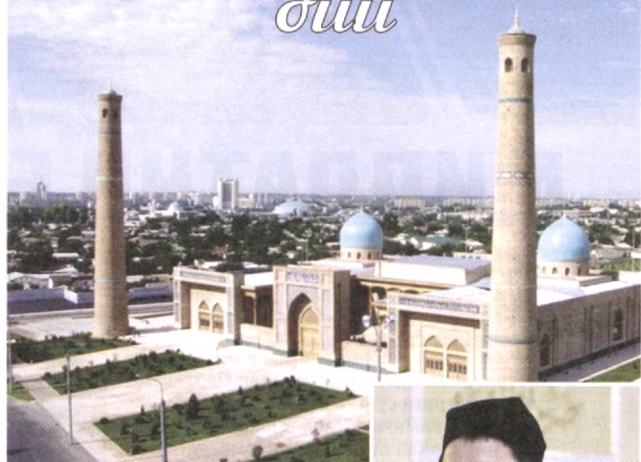
Ғалабанинг 75 йиллигини муносиб нишонлаш тўғрисидаги қарорнинг барча бандлари, дастурда кўзда тутилган тadbирларнинг бажарилиши, жумладан, уруш талафотлари, тинчлик шарофатларини акс эттирувчи, ўхшаши йўқ аломат мажмуа битказилиши ниҳоясига етаётти. Афсус, минг афсус, қутилмаган "меҳмон", кўринмас ёв — коронавирус ҳаёт тарзини ўзгартириб, кўп режаларни бузиб, тантаналарни суриб юборди. Ҳатто Москва Қизил майдондаги парад ҳам кечиктирилди. Қутлугъ байрам арафасида ва 9 май куни беомон жангларда ҳалок бўлган юртдошларимизни изтироб-ла эслаймиз, ҳақларига дуолар қилаймиз, шу кўналаргача етиб келган уруш қаҳрамонларини, меҳнат фахрийларини кўришганди, кўпроқ матбуот, эфир, экран орқали ифтихор-ла яна қизгин қутлаймиз, ўтганлар ва яшаётганлар олдида бир умрлик қарздормиз, бурчлигимиз, ахир. Коронавирус даф бўлиб, одатий ҳаёт тарзи изга тушгач, улуғ байрамни уруш ва меҳнат қаҳрамонлари, таниқли инсонлар, хорижлик меҳмонлар иштирокида ҳавас қилса, ибрат олса арзигулик даражада қойилмақом ўтказишимиз шубҳасиз. Пандемия сабаб камининг Волгоград области Серафимович райони Горбатовский хуторидаги Қардошлиқ қабристонига қўйилган отамнинг қабрини зибрат қилиб, бир ҳовуч тупроғидан олиб келиб, ойимнинг ёнига қайта дафн этиш оразси ҳам ҳозирча амалга ошмайди бўлди (ўғлим интернетдан излаб, Подольск ҳарбий архиви билан боғланиб, дадам 1942 йили 23-27 ноябр оралиғида ҳалок бўлгани, жасади олиб келиниб, дафн этилганини, қабристон яхши сақланаётгани, мунтазам қараб турилишини аниқлади).

Беомон урушда ҳалок бўлганлар хотираси дилларимиз тўрида, тилларимизда. Яратганининг инояти билан шу кўналаргача етиб келган уруш қаҳрамонларига ҳурмат-эътиборимиз беадад, улар олдида кўп қарздормиз, бурчлигимиз.

Ҳидоят

РАМАЗОН —

эзгу фазилатлар
ойи

Раҳматуллоҳ
САЙФУДДИНОВ,
Юнусобод тумани бош
имом-хатиби,
Тошкент ислом
институти ўқитувчиси

Жаннатмонанд ўлкамизнинг мўмин-мусулмонлари ойларнинг саййиди ва энг фазилатлиси бўлмиш Рамазонни ниҳоятда кўтаринки руҳда, завқу шавқ билан қутиб олдилар. Улар бу муборак ойни тоат-ибодат, рўздор ҳолда ўтказишни ният қилган ҳолда қаршилади.

Рамазон ойининг фазилатларини санаб тугатиб бўлмайди. Исломининг бош манбаи — Қуръони карим шу ойда нозил бўлган. Ушбу ойда ислом тарихида жуда кўп оламшумул воқеалар содир бўлган. Шу боис, бутун дунё мусулмонлари ушбу табарруқ ойни солиҳ амаллар ва Аллоҳ розилиги йўлидаги ибодатлар ойига айлантиради.
Рўза ибодати билан нафс тарбияланади, ҳў ҳаваслар жипловланади. Рўза тўтиб, инсон қомил хулқларга эга бўлади. Қомил хулқли инсонлар яшаган жамиятда ошуда ва тинч-осойишта ҳаёт ҳўкм суради. Рўза нафақат мусулмонларга, балки исломдан олдинги қавмларга ҳам фарз эди. Бу ҳақда бир неча ҳадиси шарифлар ҳам бор. Имом Бухорий ривоятларидан бирида бундай дейилади: "Жоҳилият ахли ашуроа (муҳаррам ойининг ўнинчи куни) рўза тутар эди, Рамазон ойда рўза тутиш ҳақида оят нозил бўлгач, Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам: "Ашуро рўзасини хоҳлаганлар тўтсин, хоҳламаганлар тўтмасин", дедилар".

Қуръони каримнинг "Бақара" сура-сида қийин шароитлар туғилганида рўза тутишда берилган енгилликлар ҳақида бундай дейилади: "Санокли қўнларда. Бас, сизлардан қим бемор эки сафарда бўлса, санаги бошқа қўнлардандир. Мадори етмайдиғанлар зиммасида бир мискин қимсанинг (бир қўнлик) таоми фидяйдир. Қимки ихтиёрий равишда эфда хайр қилса (лозим бўлганидан ортиқ фидя берса), ўзига яхши. Агар билсангиз, рўза тутишининг (фидя бериб тутмаганингиздан) яхшироқдир".

"Санокли қўнлар" дейилишидан мурод, бошқа пайгамбарларнинг умматларига бир неча ойлаб рўза тутиш буюрилгани ҳолда мусулмонларга Рамазон ойда ўттиз эки йигирма тўққиз кун рўза тутиш фарз қилинган. Бунда рузанинг қийин ва машаққатли эмаслигига, инсон бунинг уддасидан бемалол чиқишига ишора борибди. "Қодир бўлмаган кишилар", дейилганида кеҳсайиб эки оғир беморлик туфайли ёҳуд бошқа узрли сабабларга кўра, рўза тутишга ярамайдиганлар назарда тутилган. Бу тоифа кишилар ҳар бир кун учун бир мискин қимсининг қўнлик таоми микдориди фидя (бадал) тўлашлари лозим. Шунингдек, ҳомилалар, эмизикли аёл, мусофир, оғир ва масъулиятли вазифаларни бажарувчилар ҳам Рамазон ойи рўзасини тутмасликлари ва, албатта, қазосини адо этиш шартли билан рўхсат берилган. Аммо иложи борица рўзани қолдирмай тутган киши катта савоб ва охират мукофотларига эришади.

Рамазон ойи ана шундай улуғ ва фазилатли ойидир. Бу ойини фазилати, рўза тутиш энг улуғ ибодатлардан

экани борасида жуда кўплаб ҳадиси шарифлар бор.

Имом ат-Термизий келтирган ривоятлардан бирида бундай дейилади: "Зайд ибн Халид Жўҳанийдан ривоят қилинади. Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам: "Қим рўздор қимшига ифторлик қилиб берса, у кишига ҳам рўза тутганининг ажридек савоб берилади. Бу билан рўзасидан бирор нарса қамайтирилмайди", деганлар.
Рамазон ойининг мубораклигини чўқур ҳис этган барча мўмин-мусулмонлар бу борада пайгамбар алайҳи ҳиссалом кўрсатмаларига амал қилиб, уни ҳар йили гўзал ибодатлар, Аллоҳ розилигини топишга интилиш ойи, Қуръон хатми ойига айлантиришга ҳаракат қилади. Рамазон илм, маърифат, зиё ва ҳидоят ойи ҳам саналади. Шунинг учун юртимиз масжидларида ўтказиладиган анжуманларда Қуръон каримни диққат-эътибор билан тинглаш, Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам: "Ашуро рўзасини хоҳлаганлар тўтсин, хоҳламаганлар тўтмасин", дедилар.

Истиқлол йилларида Рамазон ойи арафасида ушбу муқаддас ойни муносиб ўтказиш тўғрисида алоҳида қарор эълон қилиниши эзгу ва гўзал анъанага айланди. Унда халқимиз томонидан асрлар давомида эзгулик ва маънавий поклик, саховат ва меҳр-шафқат, қаноат ҳамда шўқорналик рамзи сифатида нишонлаб келинаётган муборак Рамазон ойининг маънавий-руҳий ҳаётимиздаги ўрни ва аҳамиятига алоҳида эътибор қаратишмоқда. Жўмладан, Президентимизнинг бу йили қарориди жамиятимизда қарор толган меҳр-оқибат, ўзаро ҳўрмат ва ҳамжиҳатлик муҳити янада мустаҳкамлаш, эл-юртимизга хос бўлган эзгу фазилатларни, миллий-диний қадриятларимизни асраб-авайлаш ва улуглаш ҳамда ёш авлодни миллий анъана ва урф-одатларимизни эъзозлаш ва қадрлаш ҳамда ўз Ватанига садоқатли бўлиш руҳида тарбиялаш масалаларига ургу берилган.

Айни пайтда жамоат ташкилотлари, хўсусан, Ўзбекистон мусулмонлари идораси ва унинг вилотлардаги вакилликлари зиммасига ушбу муборак ойда амалга ошириладиган хайрия ишлари, эҳтиёжманд кишиларни ҳар томонлама қўлаб-қувватлаш, зиёратгоҳларни ободонлаштириш, оила ва маҳаллалардаги меҳр-оқибат муҳитини мустаҳкамлаш, ёшларнинг таълим-тарбияси бўйича олиб бориладиган ишларни янада қучайтириш вазифаси белгиланган. Юртимизда муборак Рамазон ойини миллий, диний қадриятларимизга мос ва монанд равишда ўтказишимизга асло шубҳа йўқ.